BENFVV5Y

TOBB
TÜRKİYE
ODALAR VE BORSALAR
BİRLİĞİ

ODA VE BORSALARIN GENEL
SEKRETERLİKLERİNE

Tarih : 04.08.2020
Sayı : 34221550-720- 6617
Konu : Ticaret Müşavirlerimizle Elektronik Sohbetler Sunumları

İlgi : a) 03.07.2020 tarihli ve 5705 sayılı yazımız.
b) 13.07.2020 tarihli ve 6065 sayılı yazımız.

İlgide kayıtlı yazılarımız ile duyuruları yapılan; 7 Temmuz 2020 tarihinde Cezayir, 8 Temmuz 2020 tarihinde Fas, 14 Temmuz 2020 tarihinde Suudi Arabistan, 16 Temmuz 2020 tarihinde ise Birleşik Arap Emirlikleri'nde görev yapmakta olan Ticaret Müşavirlerimiz ve anılan ülkelerde yerleşik iş insanlarımızın konuşmacı olarak katıldığı e-sohbet toplantılarının sunumları ilgili Ticaret Müşavirliklerimizden temin edilmiş olup, ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla,

e-imza
Ali Emre YURDAKUL
Genel Sekreter Yardımcısı

EKLER:
1- Cezayir Sunumu
2- Fas Sunumu
3- Birleşik Arap Emirlikleri Sunumu (23 sayfa)
4- Suudi Arabistan Sunumu (19 sayfa)

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrakı Doğrulamak İçin : http://belgedogrula.tobb.org.tr/dogrula.aspx?V=BENFVV5Y
Dumlupınar Bulvarı No:252 (Eskişehir Yolu 9. Km.) 06530 /ANKARA
Tel: +90 (312) 218 20 00 (PBX) ● **Faks:** +90 (312) 219 40 90 - 91 - 92
E-Posta: info@tobb.org.tr ● **Web:** www.tobb.org.tr ● **KEP:** tobb@hs02.kep.tr
Ayrıntılı bilgi için: Sıla KOZANLI **Tel:**
E-Posta: sila.kozanli@tobb.org.tr
Birliğimizde ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi uygulanmaktadır

TİCARET BAKANLIĞI

ÜLKE ADI: CEZAYİR

MERKEZ ADI :CEZAYİR

TİCARET MÜŞAVİRİ:BAHADIR ERKAN

Cezayir Ticaret Müşavirliği
(7 Temmuz 2020, Alger)

CEZAYİR

Espagne
Grèce
Mer
Méditerranée
Tunisie
Maroc
Algérie
Libye
Sahara
occidental
Mauritanie
Mali
Niger
Données cartographiques © 2019 ORION-ME

TEMEL GÖSTERGELER – CEZAYİR

GSYİH (Nominal)	180,4 Milyar ABD Doları (Kaynak: IMF Data Mapper)
KİŞİ BAŞINA GSYİH (Nom) / BÜYÜME HIZI (%) (Reel)	4.238 ABD Doları / 0,9 % (reel) (Kaynak: IMF Data Mapper)
İHRACAT - İTHALAT	35,82 Milyar ABD Doları (İhracat) 41,93 Milyar ABD Doları (İthalat) (Kaynak: Cezayir Gümrükler Genel Müdürlüğü)
İHRACAT - BAŞLICA ÜLKELER	1.Fransa(5,1) 2.İtalya(4,6) 3.İspanya(3,9) 4.İngiltere (2,29) 5.Türkiye(2,24) (Kaynak: Cezayir Gümrükler Genel Müdürlüğü)
İTHALAT - BAŞLICA ÜLKELER	1.Çin(7,6) 2.Fransa(4,2) 3.İtalya(3,4) 4.İspanya(2,9) 5.Almanya(2,8) 6.Türkiye(2,141) (Kaynak: Cezayir Gümrükler Genel Müdürlüğü)
İHRACAT - BAŞLICA ÜRÜNLER	1.Hydrokarbon ürünleri (33,2 milyar $) 2.Azotlu mineral veya kimyasal gübreler(üre) (801 milyon $) 3.Tabii bitümen(asfalt) (502 milyon $) 4.Saf Amonyak(298 milyon $) 5.Şeker(260 milyon $) (Kaynak: Cezayir Gümrükler Genel Müdürlüğü)
İTHALAT- BAŞLICA ÜRÜNLER	1.Buğday ve mısır (2,71 Milyar$) 2.İlaçlar (2,70 Milyar$) 3.Binek Otomobiller SKD(1,85 Milyar $) 4.Süt Tozu ve Krema(1,2 Milyar $) 5.Telefon Cihazları(1,0 milyar $) (Kaynak: Cezayir Gümrükler Genel Müdürlüğü)

TÜRKİYE'NİN ÜLKEYE İHRACATI	2.141 Milyon ABD Doları (Kaynak: Cezayir Gümrükler Gen. Müd.)
TÜRKİYE'NİN ÜLKEDEN İTHALATI	2.240 Milyon ABD Doları (Kaynak: Cezayir Gümrükler Gen. Müd.)
ÜLKEYE İHRACATIMIZDAKİ BAŞLICA ÜRÜNLER	1.Otomobil yedek parça, aksam ve aksesuarları (95 milyon $) 2.Demir veya çelikten inşaat aksamı(85 milyon $) 3.Dizel motorlar (67 milyon $) 4.Kablolar(59 milyon $) 5.Buzdolapları ve dondurucular(39 milyon $) (Kaynak: Bakanlık Bilgi Sistemi)
ÜLKEDEN İTHALATIMIZDAKİ BAŞLICA ÜRÜNLER	1.Petrol gazları ve diğer gazlı hydrokarbonlar(LNG ve Sıvılaştırılmış propan)(2,019 milyon $) 2.Petrol Yağları ve Bitümenli mineralden diğer yağlar(190 milyon $) 3.Saf Amonyak(49 milyon $) 4. Azotlu mineral veya kimyasal gübreler(üre)(14 milyon $) 5.Asiklik Alkoller (11 milyon $) (Kaynak: Bakanlık Bilgi Sistemi)
HUKUKİ TİCARİ VE EKONOMİK ALTYAPI	YKTK müzakereler devam ediyor ÇVÖ Yürürlükte

TÜRKİYE'NİN ÜLKEYE YÖNELİK İHRACATINDA BİLİNMESİ GEREKEN HUSUSLAR

- CERTİFİCATE OF FREE MARKETING/Attestation de libre commercialisation dans le pays d'origine
- PRE-DOMICILATION(Ön Kayıt)
- ÖDEME ŞEKİLLERİ/KAMBİYO REJİMİ
- YÜKSEK GÜMRÜK VERGİLERİ(STA, uygulanan vergi oranları) www.douane.gov.dz
- İKİ BAŞLI KUR SİSTEMİ
- DİL ENGELİ
- İLETİŞİMDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Certificate of free marketing in the country of origin and / or provenance of products exported to Algeria.

The competent authority (1) :.....

Attests to the request of (2):.....

That the product (s) (3) :.....

relevant to sub-position (s).....

.....

manufactured by (4) :.....

Are in accordance with the regulations in force or with the international standards when it comes to the requirments of the safety and the protection of the consumer (5) .

is (are) marketed in (6).....

visa of the competent a

CEZAYİR'DE EN ÇOK YAPILAN HATALAR

Ülkenin yaygın dilllerinden birini (Arapça-Fransızca) bilmeyen uzmanlar veya idareciler vasıtası ile iş görüşmesi yapılması,

Cezayirli veya Türk tanıdıklara aşırı güvenilerek söz ile iş yapılması,

Havaalanında döviz deklerasyonunda bulunulmaması,(1000 Avronun üstünde)

Cezayir mevzuatının gümrükleme hususlarını bilinmeden, mevzuata uygun olmayan malların gümrüklenmesi,(etiket şartı, belgelerin tam ve eksiksiz düzenlenmesi)

Doğru iş partnerinin seçilmesinde yeterince titizlik gösterilmemesi,

Vesaik- mukabili ödemelerde evrakların orjinallerinin alıcıya doğrudan gönderilmesi,

TÜRKİYE'NİN ÜLKEYE YÖNELİK İHRACATININ GELİŞTİRİLMESİ İÇİN POTANSİYEL ÜRÜNLER VE SEKTÖRLER

MAL TİCARETİ	İnşaat malzemeleri (7308.90) İlaçlar (3004.90) Otomobil yedek parça (8708.99) Musluklar(8481.80) Elektrik kontrol panel ve tablolar(8437.10) Televizyonlar(8528.72) Santrifüjler(8421.21 ve 8421.99) Dalgıç Pompa ve aksamları (8413.70 ve 8413.91) Gaz türbinleri ve aksam (8411.81 ve 8411.99)
HİZMET TİCARETİ	Sağlık Sektörü Müteahhitlik ve Müşavirlik Sektörü

TÜRKİYE'NİN ÜLKEYE YÖNELİK İHRACATININ GELİŞTİRİLMESİ VE KARŞILAŞILAN SORUNLARIN ÇÖZÜMÜ İÇİN ÖNERİLER

- SİYASİ KARIŞIKLIKLAR
- İTHALATI KISITLAYICI ÖNLEMLER
- SERBEST TİCARET ANLAŞMASI
- YERLİ ORTAK ŞARTI
- HAKEDİŞ ÖDEMLERİNDE GECİKMELER
- TEMİNAT MEKTUPLARI
- VİZE İŞLEMLERİNDE YAŞANAN SIKINTILAR

TEŞEKKÜR EDERİM

CEZAYİR TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

- TEL: 00 213 21 60 79 59
- 00 213 21 60 82 48
- FAKS: 00 213 21 60 79 61
- E-POSTA: cezayir@ticaret.gov.tr

Fas Ülke Sunumu

TİCARET MÜŞAVİRLERİMİZLE ELEKTRONİK SOHBETLER

(08 Temmuz 2020)

Spain
Tangier
Morocco

Kazablanka: 3.8 milyon
Rabat&Sale: 1,9 milyon
Fes: 1,2 milyon
Tanca: 1.1 milyon
Marakeş: 1 milyon
Agadir: 924 bin
Meknes: 850 bin
Tetouan: 600 bin
Kenitra: 580 bin

Genel ve Ekonomik Bilgiler

Genel Bilgiler 1

- Başkent: Rabat
- Yönetim: Anayasal Monarşi
- İklim: Akdeniz
- Zaman Dilimi: GMT (GMT +1 yaz döneminde)
- Resmi diller: Arapça, Berberice
- Yüzölçümü: 710.850 km2
- Diğer Konuşulan Diller: Fransızca, İngilizce, İspanyolca

Genel Bilgiler 2

- 2 Mart 1956 Fransa'dan Bağımsızlık
- 30 Temmuz 1999, Kral VI Muhammed'in Tahta Çıkışı
- 1 Temmuz 2011 de kabul edilen Anayasa
- İslami Kurallar ve Fransız Kanunları ile Karma Sistem
- Hükümet Başkanı: Sadettin El Othmani
- Bakanlar Kurulu: Parlamento ile Başbakan tarafından seçilen Bakanlar Kral tarafından atanmaktadır
  - ✓ Danışmanlar Meclisi (120 Sandalye)
  - ✓ Temsilciler Meclisi (395 Sandalye)
- Seçimler sonrası Kral tarafından atanan Başbakan
- Vatandaşlık süresi: 5 yıl

Toplumsal İstatistikler

- Nüfus: 35.5 milyon
- Nüfus Yoğunluğu: 46 kişi / km2
- Kentsel Nüfus: 19 milyon
- Şehirleşme Hızı: % 2.14 / yıl
- Kentleşme Oranı: % 63.5
- Ortalama yaşam: 73.3 yıl
- Ortalama Yaş: 29.1
- Nüfus Artış Hızı: % 0.96

Toplumsal Bilgiler

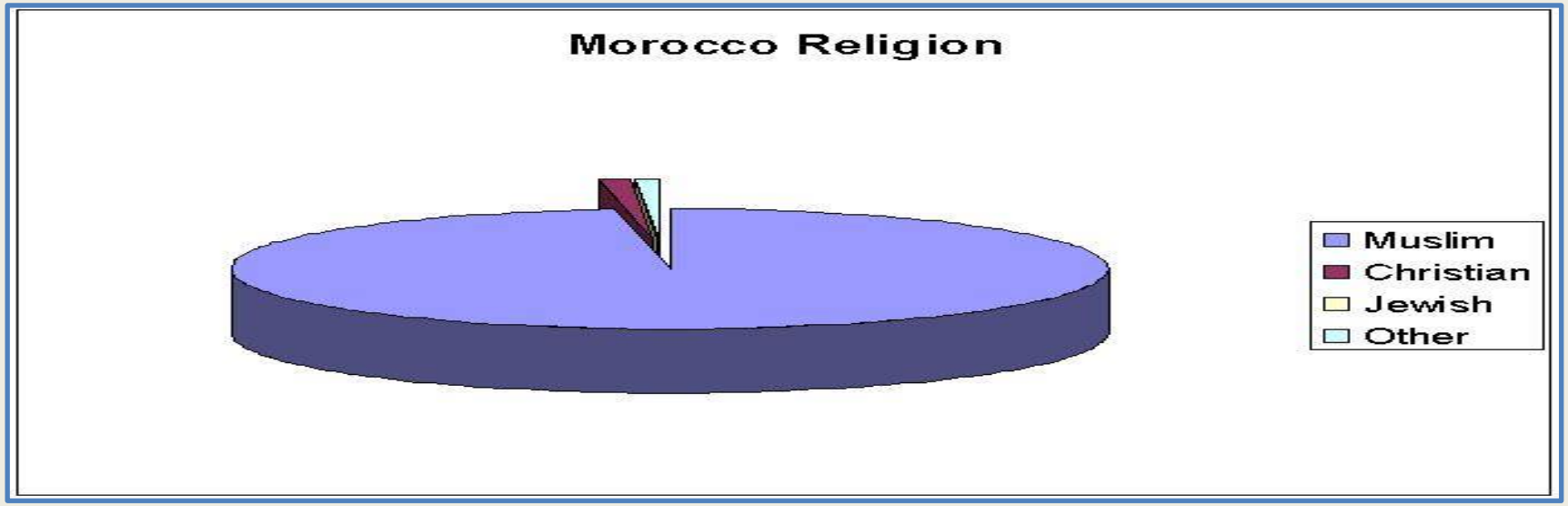

Genel Ekonomik Bilgiler -1
(IMF-2019)

- Kişi Başına Milli Gelir: 3.359 USD
- GSMH: 119 milyar USD
- İstihdam: 12 milyon
- İşsizlik: % 9.2 (Genç nüfusta % 27 civarında)
- GSYİH Büyüme Hızı: % 2.2
- Enflasyon: % 0.6
- İhracat: 29 milyar USD (Trademap)
- İthalat: 51 milyar USD (Trademap)
- Ülkeye giren toplam yatırım : 4.83 milyar USD
- Uluslararası Rezervler: 24 milyar USD
- Dış Borç: 49 milyar USD
- Ülkeye Gelen Yabancı Turist Sayısı: 12,9 milyon
- Ülkeden Çıkan Turist Sayısı: 1 milyon
- Kur: 1 USD = 9.65 MAD; 1 Euro = 10.89 MAD (08/07/2020)

Genel Ekonomik Bilgiler - 2

Yıl	GSYİH Nominal (Milyar $)	Kişi Başına Gelir ($)	Büyüme Oranı (%)	Enflasyon Oranı (%)	İhracat (Milyar $)	İthalat (Milyar $)
2011	102,0	3.137	5,2	0,9	21.6	44,2
2012	98,6	2.987	3	1,3	21,4	44,7
2013	107,6	3.211	4,4	1,9	21,9	45,1
2014	110,4	3.255	2,7	0,4	23	46
2015	101,1	2.940	4,5	1,7	22,1	37
2016	104	2,980	1	1.6	22.8	41
2017	110	3,103	4,2	0,8	25.6	45
2018	112	3,222	3	1.9	29.3	51.2

Temel Büyüme Hızları Tahminleri
(2015-2030-Economist Intelligence Unit)

- Reel GSMH Büyümesi: % 4
- Çalışan Verimlilik Artışı: % 2,5
- Kişi başına gelir artışı: % 2,9
- Nüfus Artış Hızı: % 1
- Çalışan Nüfusun Artış Hızı: % 1,4
- Nüfus: 39 milyon
- Reel Yurtiçi Talep Büyümesi: % 2,7
- Doğrudan Yabancı Sermaye Artış Hızı: % 2,6 (GSMH Oranı Olarak)

GSYİH Büyüme (%)
(IMF)

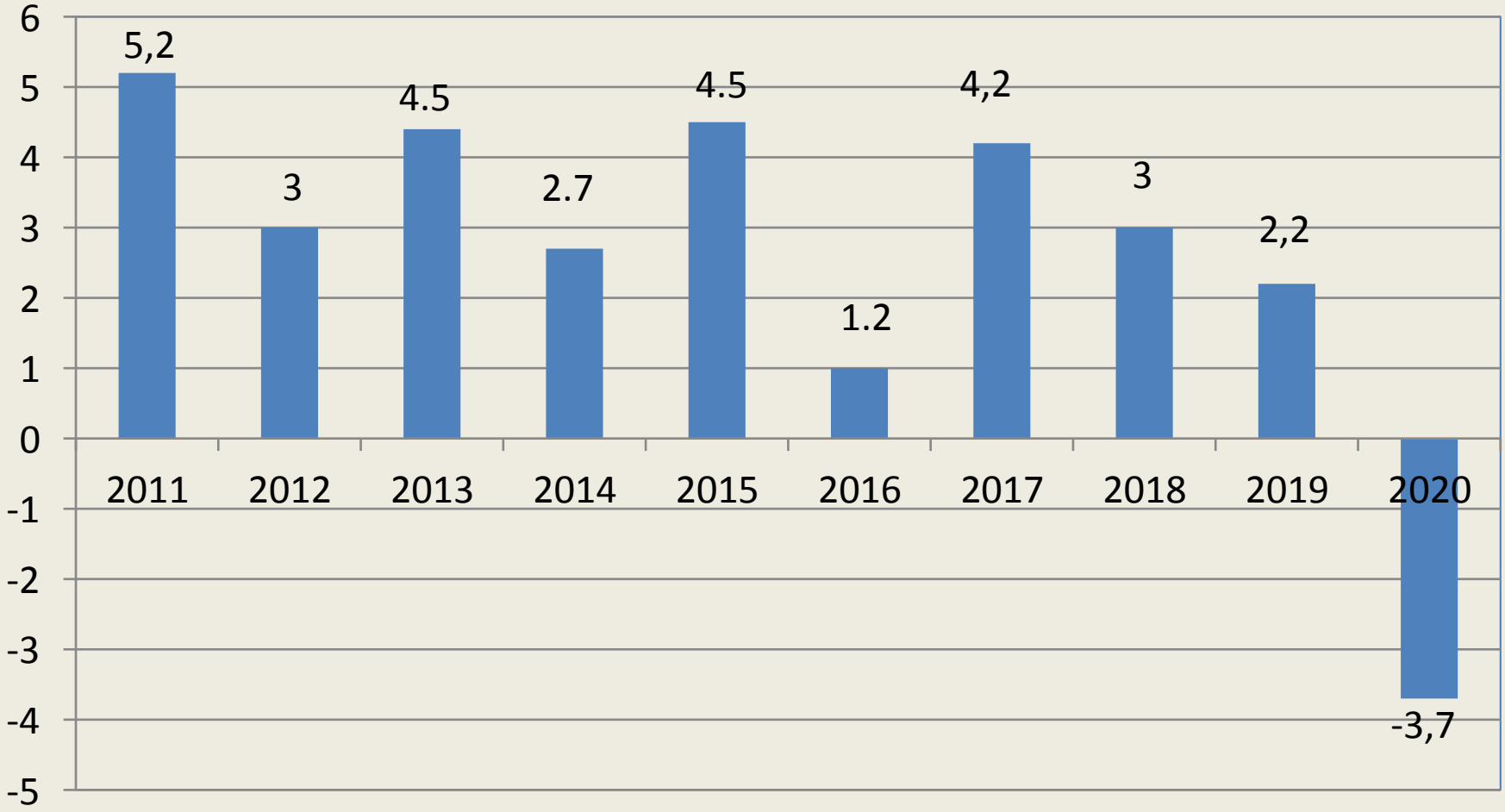

GSMH'nin Yüzdesi Olarak Sektörel Bazda Büyüme Tahminleri
(Economist Intelligence Unit)

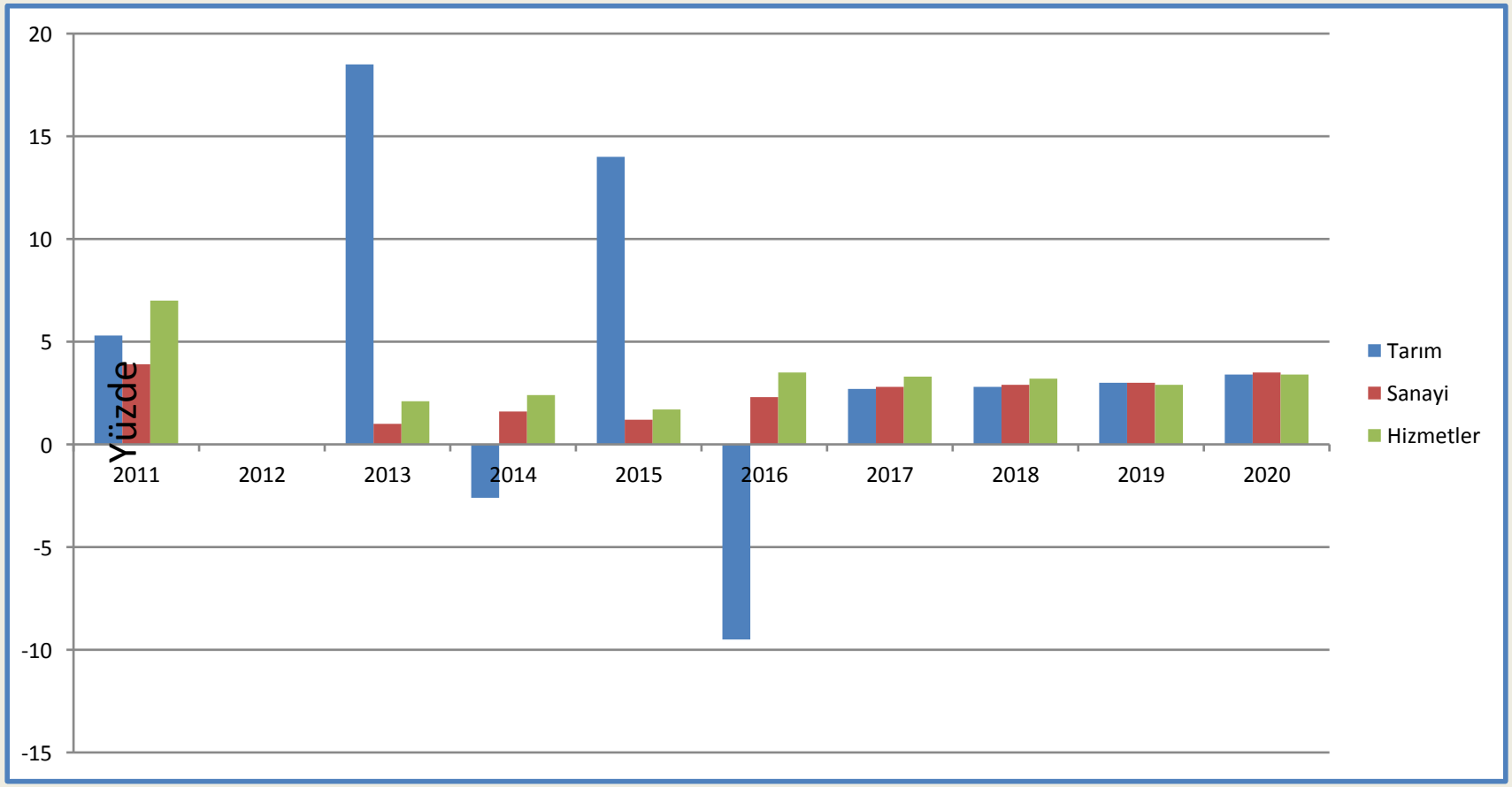

* Tarımın ekonomi üzerindeki etkisi
* Fas'ın kuraklık döngüsü

GSMH ve İş Gücünün Sektörel Dağılımı

GSMH Sektörel Dağılım (%)

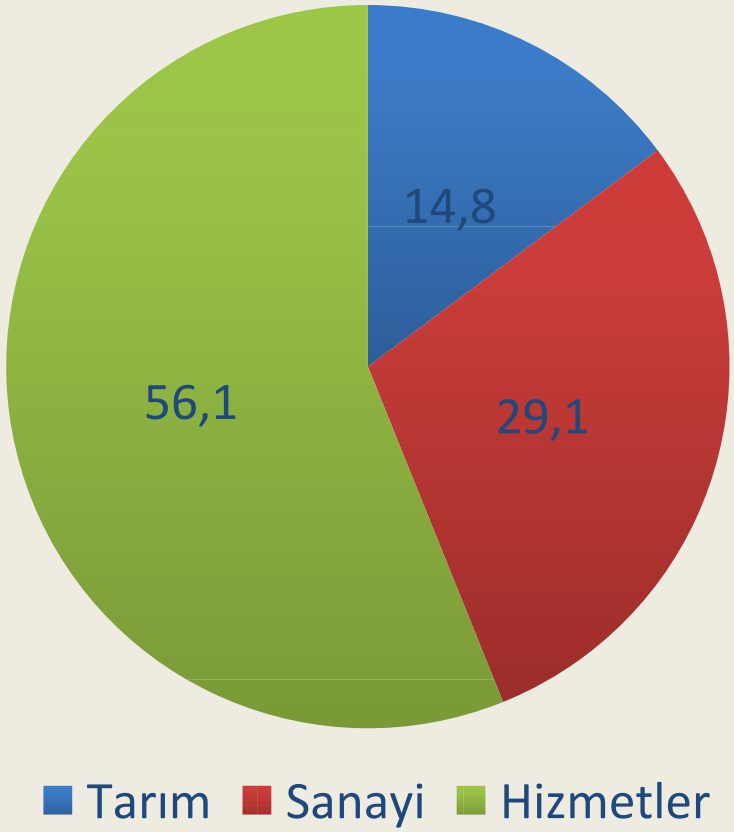

İşgücünün Sektörel Dağılımı (%)

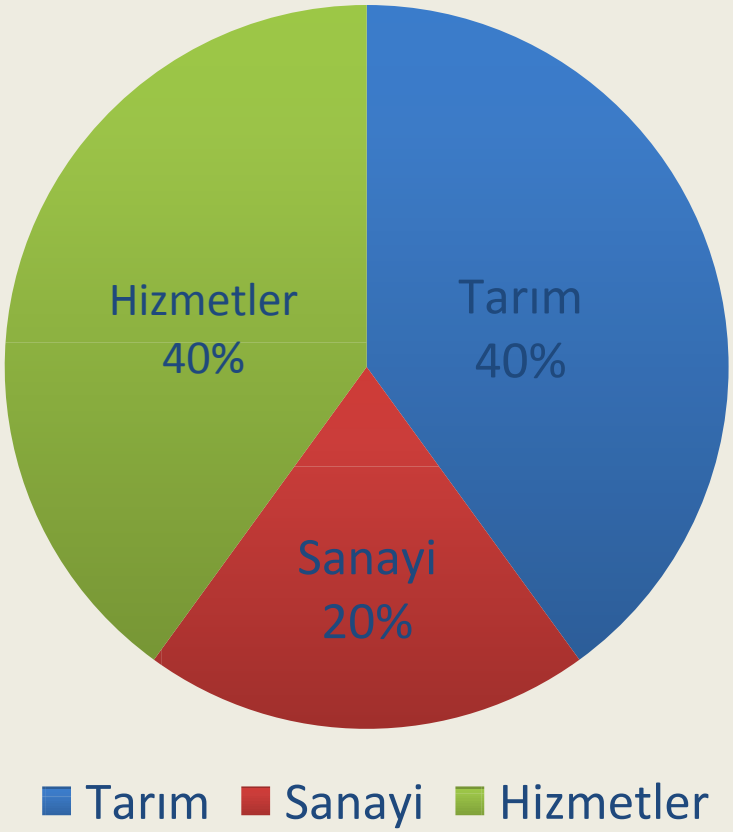

Başlıca istihdam Alanları

0-14 Yaş :	% 26.41
15-24 Yaş :	% 17.42
25-54 Yaş :	% 42.13
55-64 Yaş :	% 7.6
65 Yaş Üzeri:	% 6.43

- Tarım ve Balıkçılık: 4,0 Milyon
- Sanayi: 1,2 Milyon
  - ✓ Gıda, Tekstil, Konfeksiyon, Kimya,
  - ✓ Mekanik-Metalürji, Elektrik-Elektronik
- İnşaat: 1 Milyon
- Turizm: 500 Bin
- Ulaştırma: 500 Bin
- Zanaatkarlık : 400 Bin

Temel Sektörler ve Rakamlar

Tarım GSMH % 15 İstihdam % 40 İhracat % 17 **Balıkçılık** İhracat: 1.8 milyar USD	**Fosfat** GSMH % 5 İhracat 5 Milyar USD Dünyanın en çok rezervi 2 ci üretici 1 nci ihracatçı	**Gıda Sanayi** GSMH % 5 300.000 İstihdam Et, süt, balık, içecek, un, şeker, zeytin yağı, konserve, gıda işleme sanayi
Tekstil GSMH % 3 İhracat 3.5 milyar USD Konfeksiyon ağırlıklı	**Otomotiv** GSMH % 4 İhracat 4 milyar USD Renault, PSG Yatırımları Tanger ve Kenitra merkezli Tanger Otomotiv Şehri	**Elektrik Elektronik** İhracat 3.8 milyar USD Kablo ve elektrik ekipmanları
Havacılık ve Uzay 700 milyon USD Midparc Serbest Bölgesi	**Turizm** GSMH % 8 500.000 istihdam 10 milyon turist 8.5 milyar USD gelir	**İnşaat** GSMH % 7 1 milyon istihdam Altyapı ve kentsel dönüşüm

Vergi Oranları

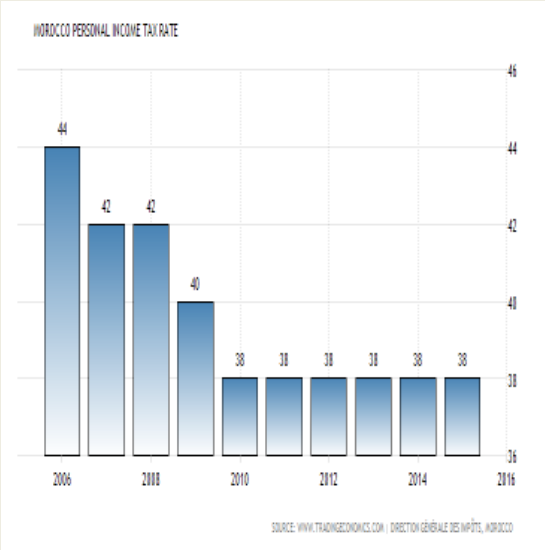

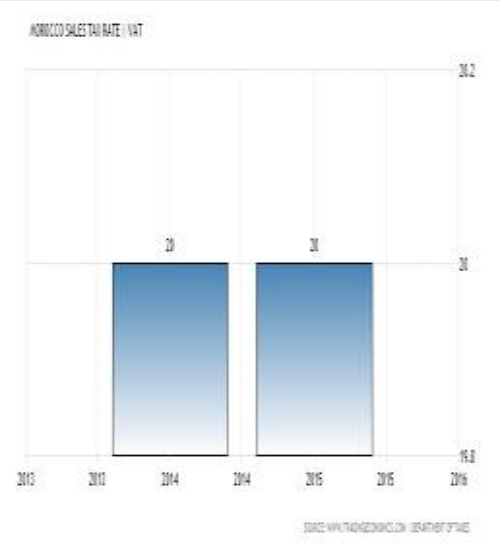

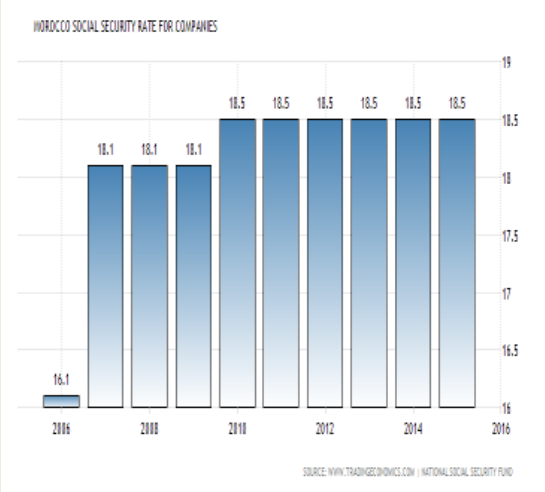

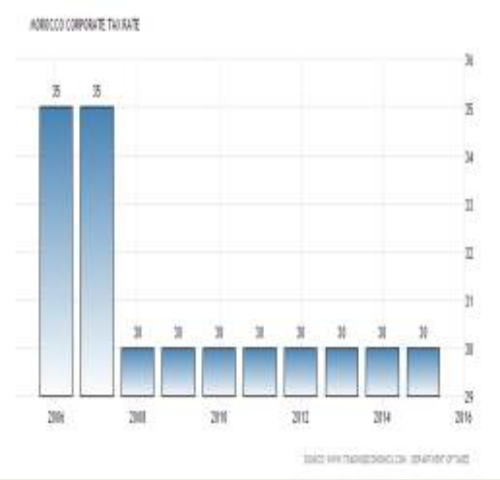

2020 Yılı Oranları

-Kurumlar Vergisi: % 30

-KDV: % 20 (14, 10,7)

-En Yüksek Gelir Vergisi: % 38

-Sosyal Güvenlik Ödemeleri İşveren Payı: % 21,09

Kurumlar Vergisi Oranları (2020)

Net Kar (Dirhem)	Oran
300.000 e eşit veya daha az	% 10
300.001 ile 1.000.000 arasında	% 20
1.000.001 ile 5.000.000 arasında	% 30
5.000.000 den fazla	% 31

Gelir Vergisi Baremleri

Income Groups (In DH)	Rate
0 - 30 000	0%
30 001 - 50 000	10%
50 001 - 60 000	20%
60 001 - 80 000	30%
80 001 - 180 000	34%
Beyond 180 000	38%

- Fas 2016 yılında hayata geçirdiği elektronik platform uygulaması ile gelir, kurumlar vergisi ve KDV ödemelerinin elektronik olarak gerçekleştirilebilmesine imkan vermiştir.
- Bu olumlu gelişmeye rağmen, sosyal güvenlik ödemeleri içindeki işveren payı 2016 yılı içinde artırılmıştır.

İş Yapma Açısından Problemli Alanlar
(World Economic Forum)

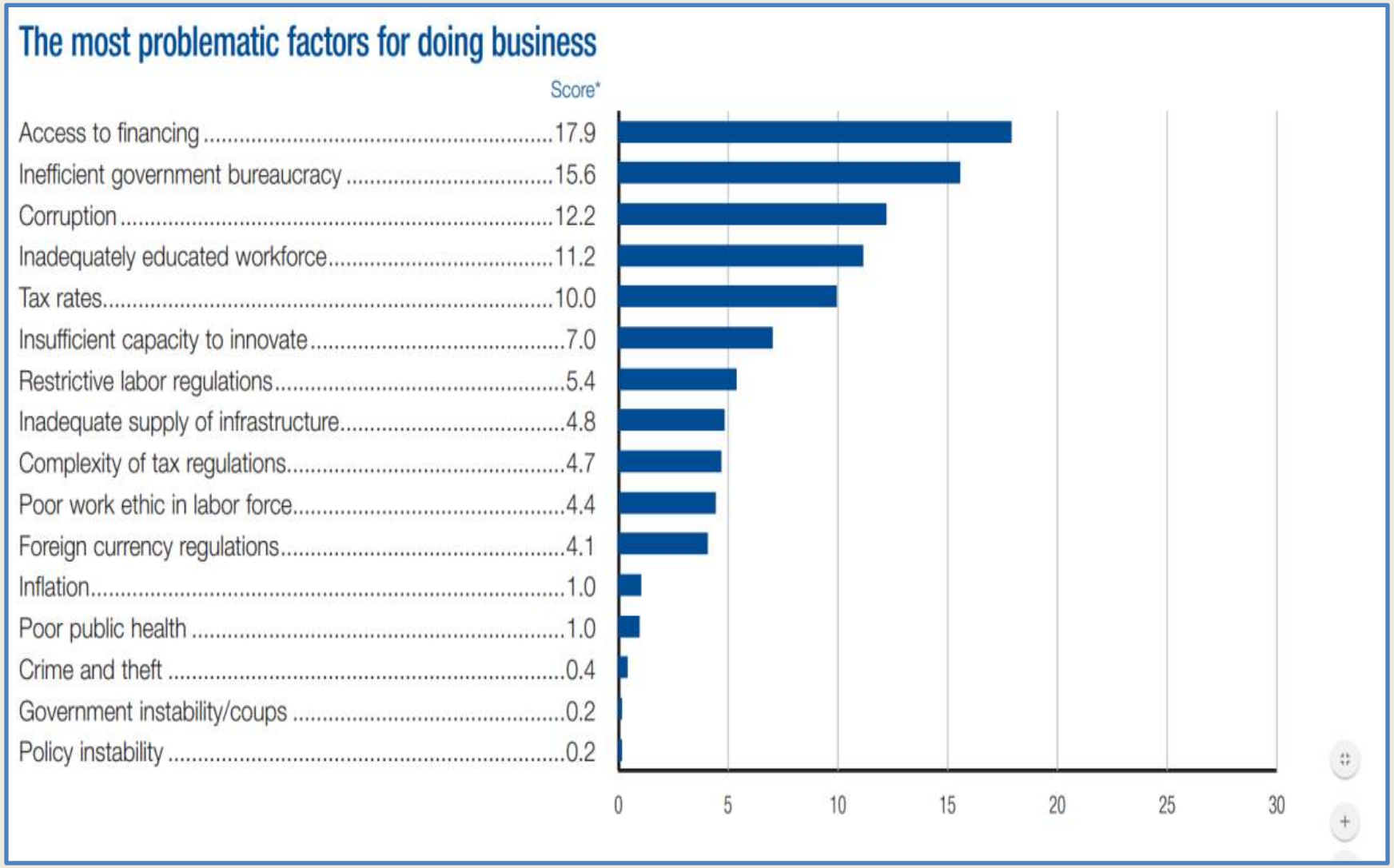

Lojistik ve Stratejik Konum

Stratejik Konum

32 Avrupa şehrine doğrudan bağlantı

Afrika ve Ortadoğu'da 24 şehre doğrudan bağlantı

Stratejik Konum

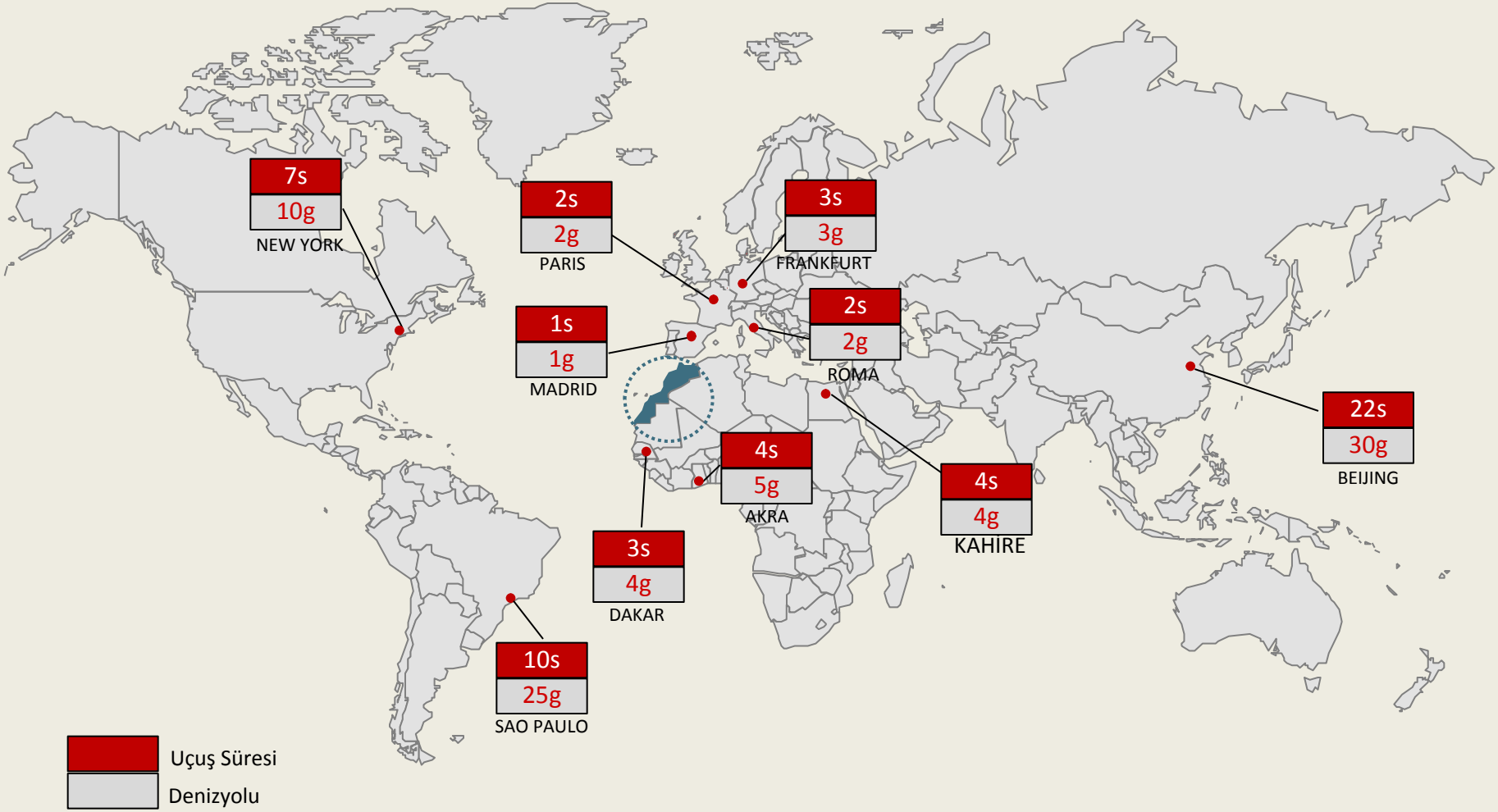

Ulaşım Altyapısı Mevcut Durum

- 1512 km lik 10 büyük şehri birbirine bağlayan otoyol
- 2120 km demiryolu
- Afrika'daki ilk hızlı tren (1500 km)
- 18 uluslararası havaalanı
- 13 ticari liman
- 3 büyük lojistik alan

Fas Limanları Mevcut Durum

Northwest pole

transshipment
IRT and ferries
Cruising and yachting

Eastern Pole

IRT and ferries (MoS)
Coal - Oil
Cruising and yachting
Containers - Future Opportunities

Kenitra-Casablanca pole

Containers - Energy traffic
Cruising and yachting
Conventional
Future opportunities

Abda Doukkala pole

Energy traffic
Phosphates and derivatives
Oil and LNG

Souss Tensift pole

Containers
Cruising and yachting
Fishing traffic

Southern ports pole

Fishing traffic
Local development
Future opportunities

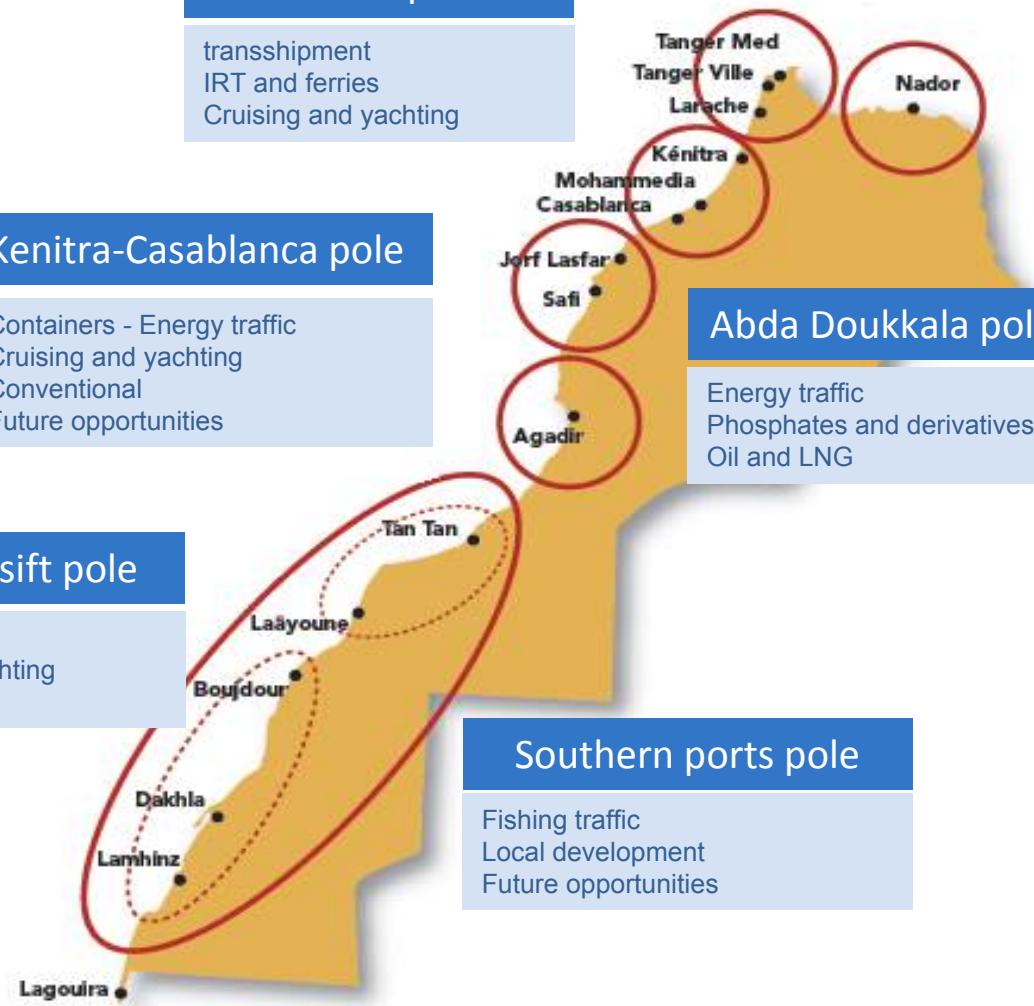

Entegre Sanayi Parkları (P2Is)

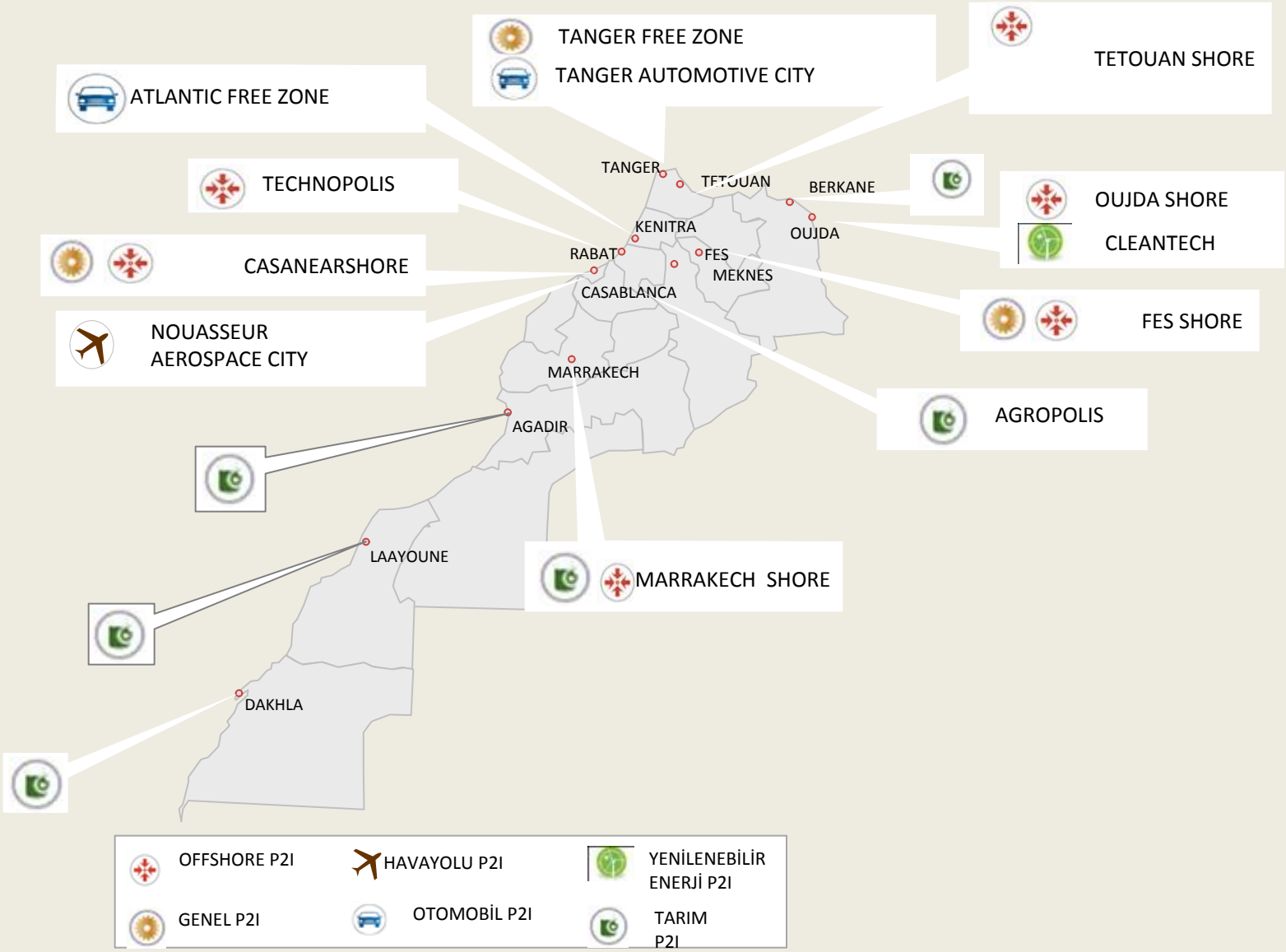

Invest in Morocco
Sharing Success

Serbest Ticaret Anlaşmaları

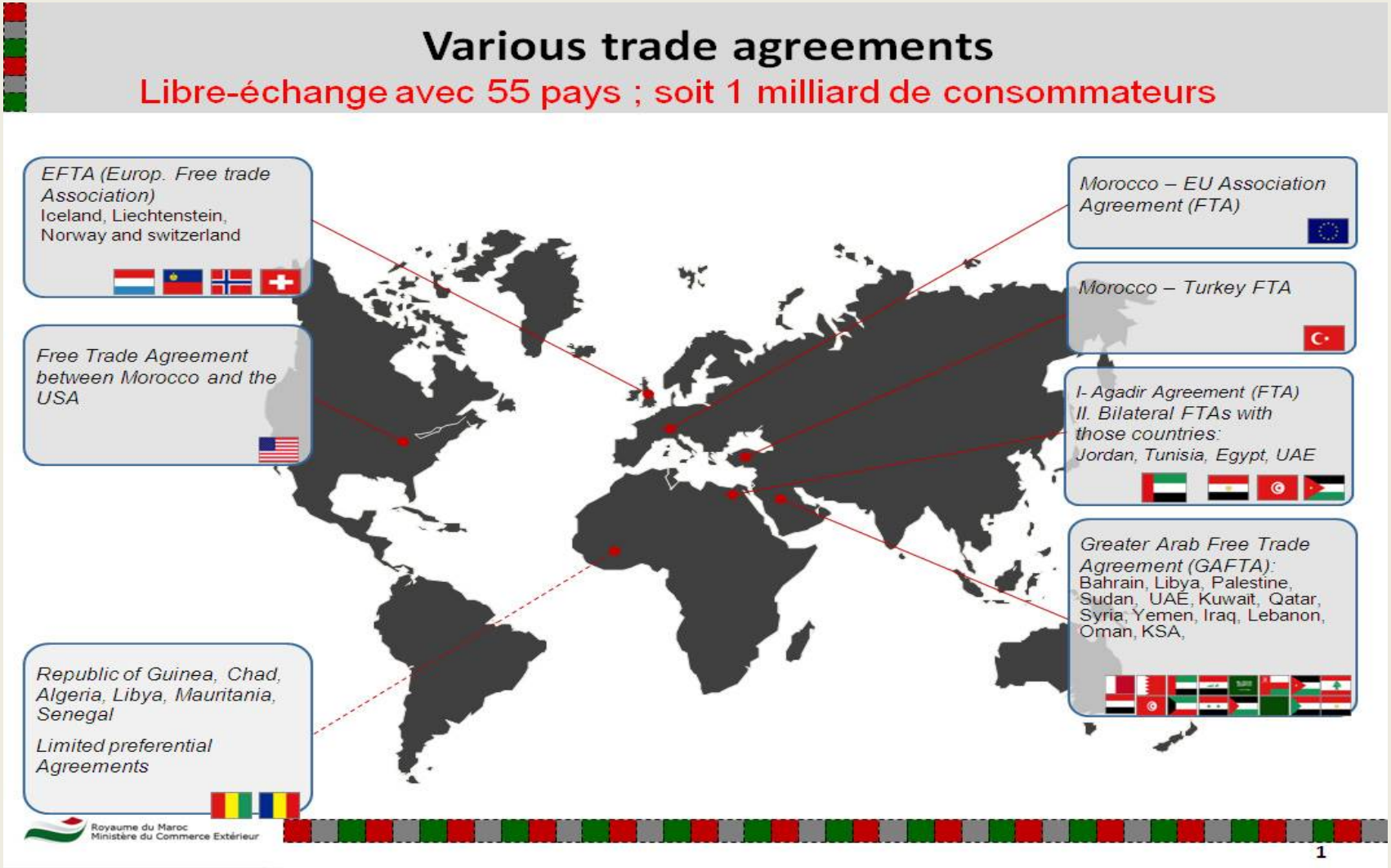

Ecowas Üyeliği

- 15 Batı Afrika üyesinden oluşan bölgesel ekonomik birlik
- 300 milyon civarında bir nüfus
- GSMH seviyesi 632 milyar USD
- Dünya ekonomileri arasında 21 nci sırada

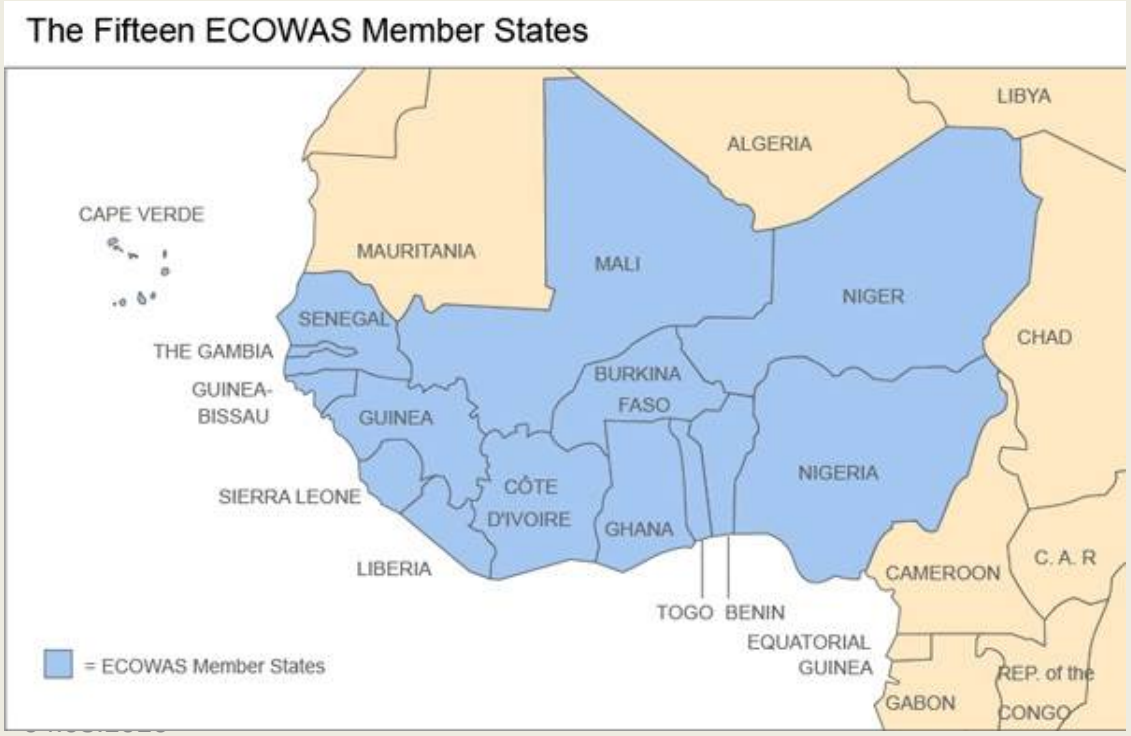

Dış Ticarete İlişkin Bilgiler

Fas'ın İthalat Yaptığı Ülkeler
(Trademap)

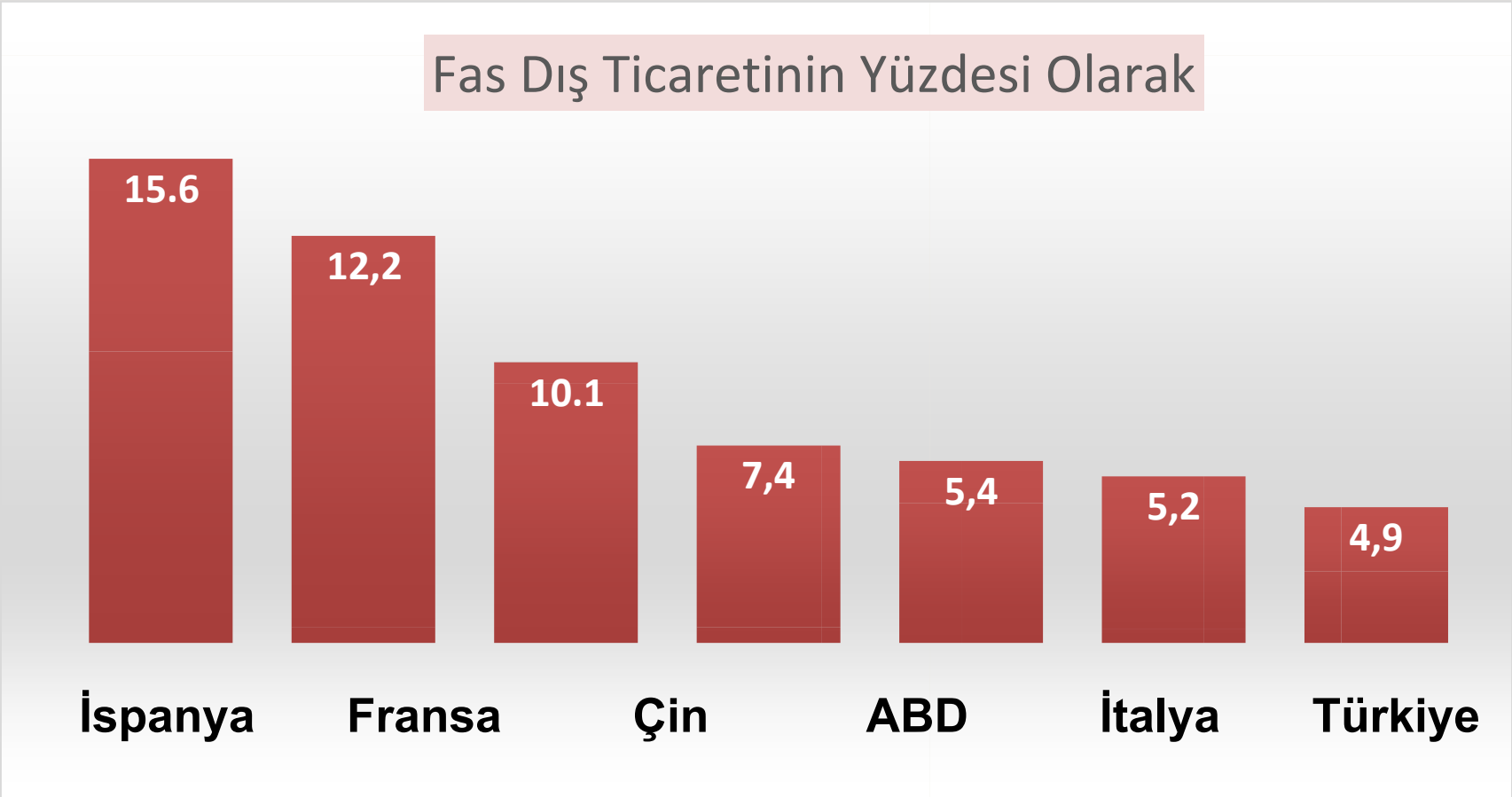

Fas'ın İthalatında Başlıca Ürünler

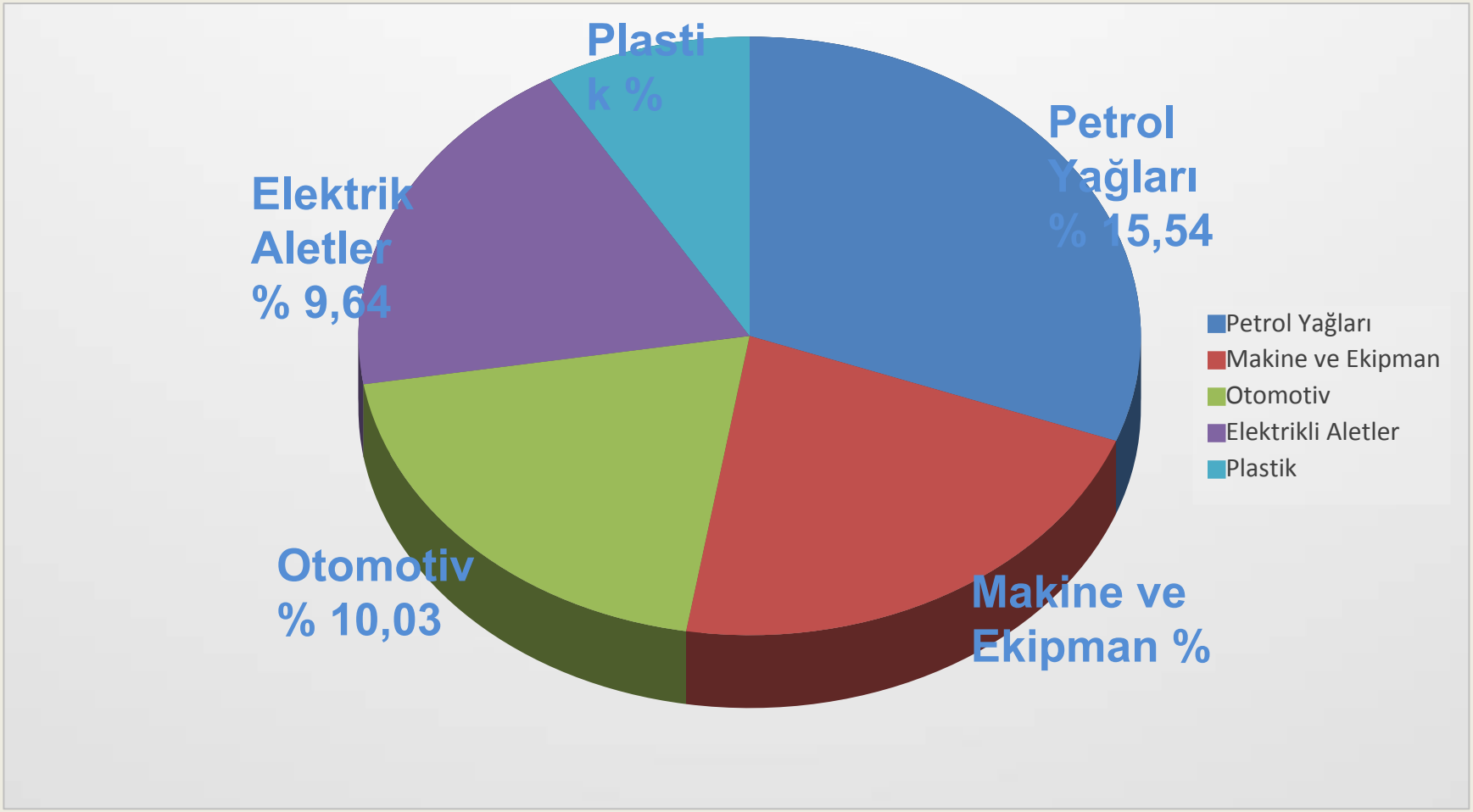

Fas'ın İhracat Yaptığı Ülkeler
(Trademap)

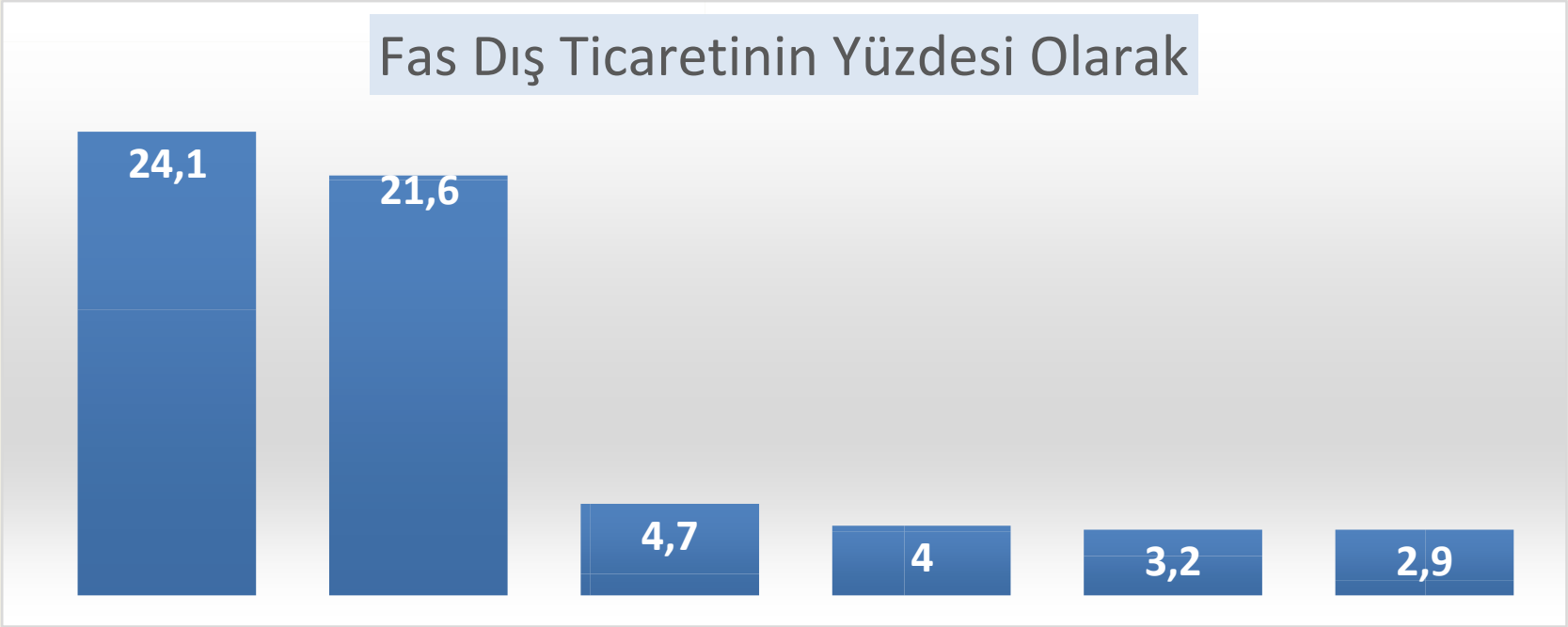

İspanya Fransa İtalya ABD Almanya Brezilya

Türkiye % 2,2 ile 10 ncu sırada

Fas'ın İhracatında Başlıca Ürünler

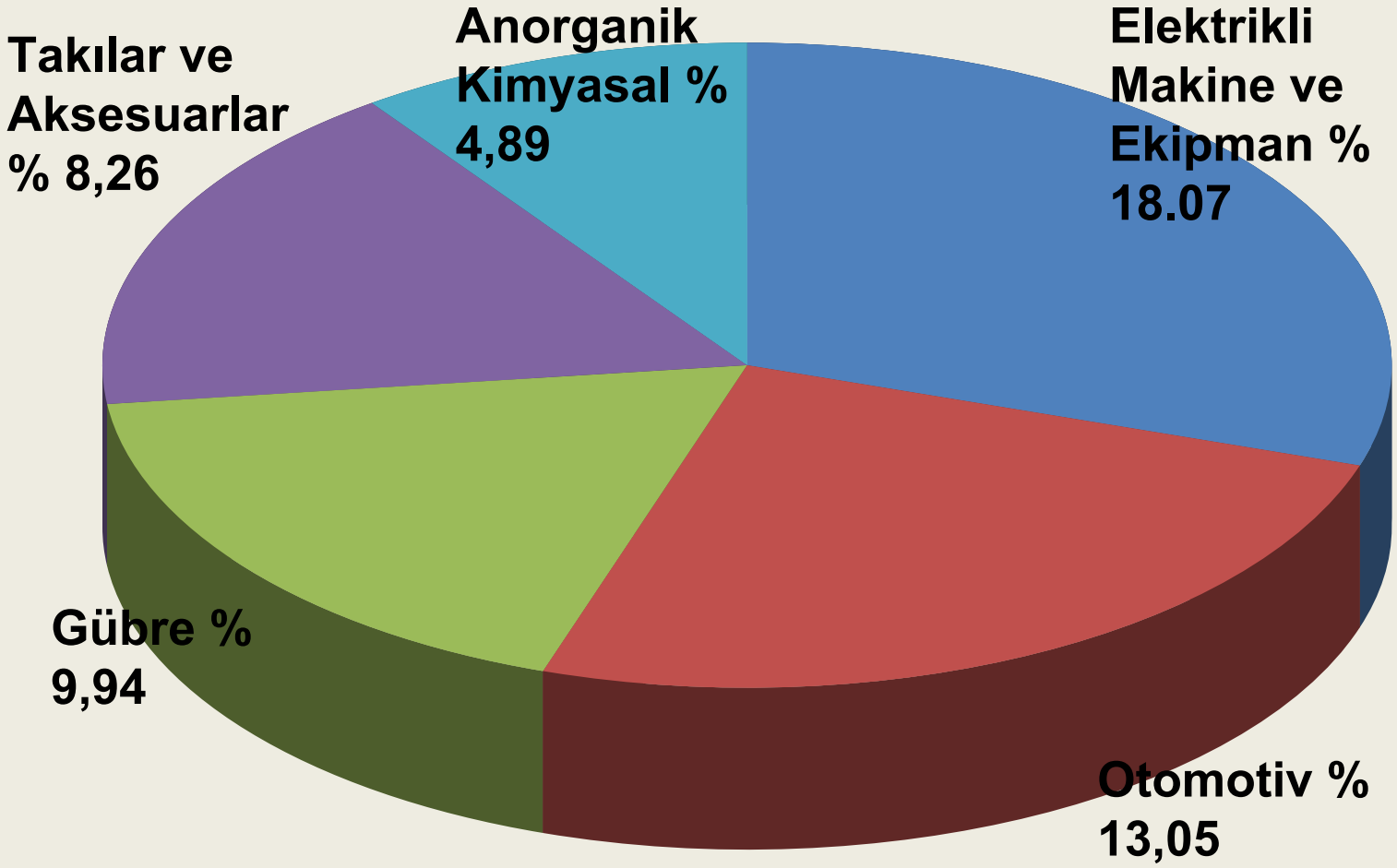

Türkiye – Fas Dış Ticaret Rakamları
(Trademap-Ekonomi Bakanlığı-2019)

- İhracatımız: 2,34 milyar USD
- İthalatımız: 713 milyon USD
- Hacim: 3,060 milyar USD

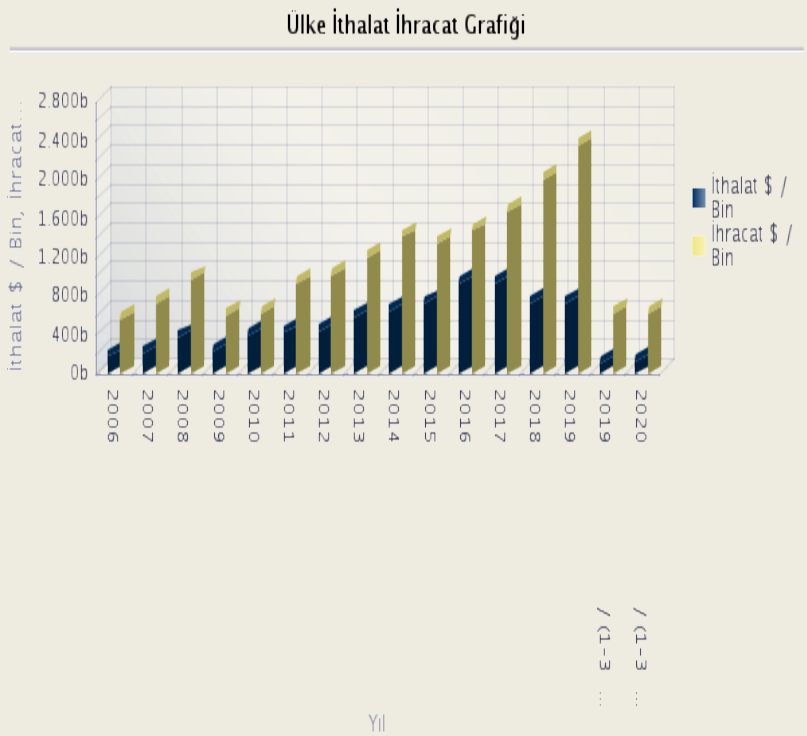

İhracatımızda Başlıca Ürünler:

- (87) Kara ulaşım araçları : % 17
- (72) Demir ve çelik: % 14
- (84) Motorlar, Makinalar : % 12,7
- (73) Demir veya çelikten eşya % 5
- (39) Plastik ve mamulleri % 4,7
- (71) Kıymetli taşlar % 3,8
- (85) Elektrikli Mak. ve Cihaz % 3,37

İthalatımızda Başlıca Ürünler:

- (31) Gübreler: % 19
-- (23) Hububat sapları ve kavuzları, gıda sanayi kalıntıları, yemler: % 16
- (28) İnorganik kimyasallar, % 15,7
- (87) Kara ulaşım araçları: % 10,7
- (25) Mineral Mad, Gübre Ham.: % 9
- (71) Kıymetli taşlar % 7,81
- (62) Giyim Eşyası: % 6.36

TÜRKİYE-FAS TİCARETİ (Milyon $)

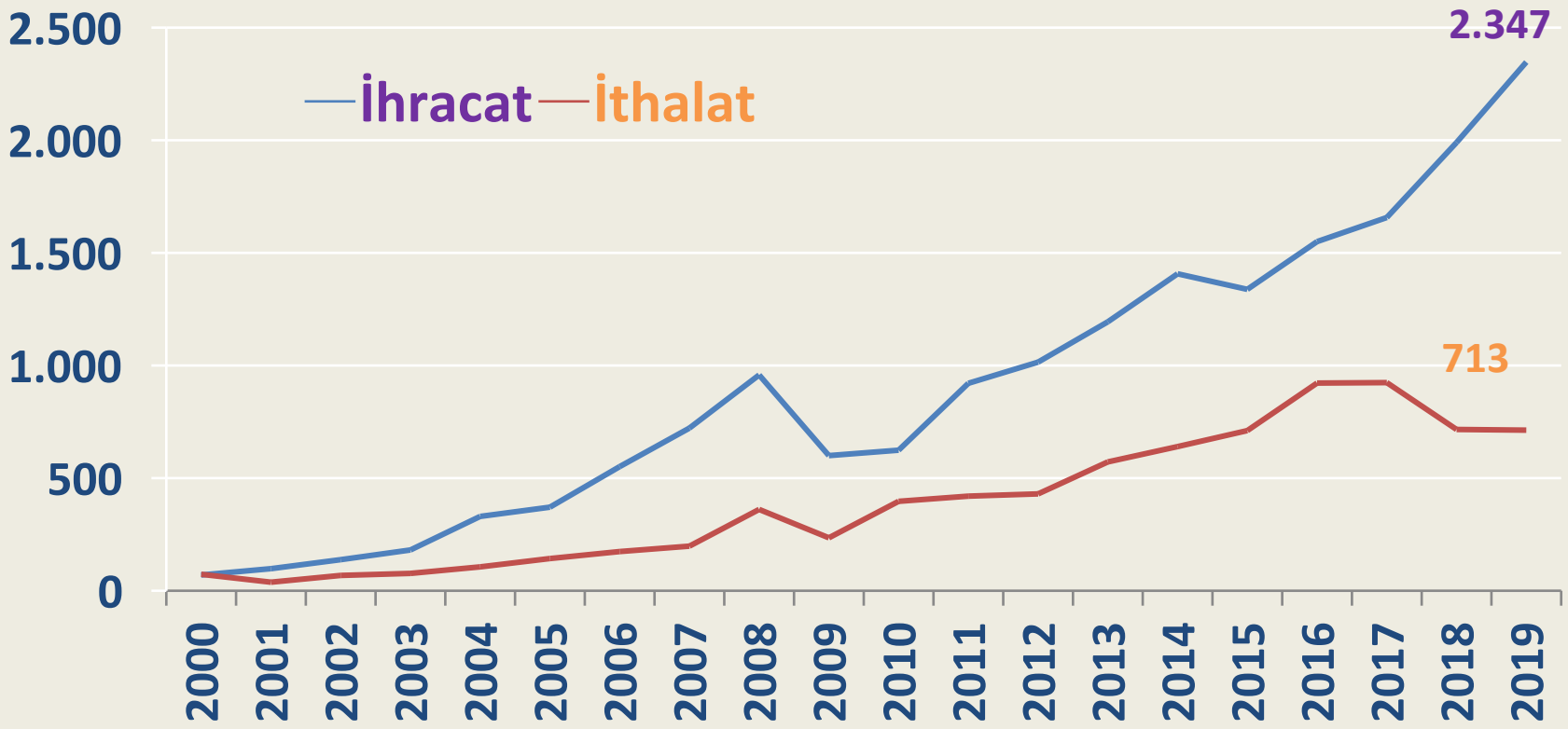

Fas Dış Ticaretinde Yaşanan Değişim

Ocak - Mayıs 2020 döneminde Fas'ın dış ticaretinde meydana gelen azalmalar :

- İthalat (% - 16.9)
- Nihai tüketici malları ithalatı (- 1 milyar avro)
- Sermaye malları ithalatı (-9.63 milyon avro)
- Enerji ürünleri ithalatı 8.5 milyon avro
- Ham madde ithalatı (-210 milyon avro)
- Gıda ürünleri ihracatı (% -20.1 / -2.2 milyon avro)
- Hazır giyim satışları (- 366 milyon avro)
- Tekstil ve deri satışları (% -33,8)
- Gıda sanayi satışları (% -10.4)
- Tarım ihracatı (% -6.3)
- Havacılık sektöründe gelir kaybı (% - 14.6)
- Elektronik ve elektrik sektöründe gelir kaybı (% - 7.4)
- Fosfatlar ve türevleri sektöründe gelir kaybı (% -1.6)
- Tarım, ormancılık, avcılık ve balıkçılık satışları (-19 milyon avro)
- Su ürünleri sektörün satışları (-5 milyon avro)
- Yurtdışında yaşanan faslıların döviz girdisi (% -12.4)
- Doğrudan yabancı yatırımlar (% - 24.2)

Ocak - Mayıs 2020 döneminde Fas'ın dış ticaretinde meydana gelen artışlar :

- Gıda ürünleri ithalatı (+2.4 milyon avro)

E-Ticaret Bilgileri

Ödeme aracı	2017 payı	2018 payı
Çek	% 24	% 14
Virman	% 35	% 40
Kredi kartı	% 26	% 29
Otomatik ödeme	% 12	% 15

Kredi kart kullanımı	Toplam işlem sayısında payı	Toplam işlem payı
Para çekme	% 80.6 (316.1 milyon işlem)	% 90.3 (27 milyar USD)
Mağazalarda ve e-ticaret sitelerinden ödeme	% 18.7 (73.4 milyon işlem)	% 9.6 (2.8 milyar USD)
ATM'lerden ödeme	% 0.7 (2.8 milyon işlem)	% 0.1 (39 milyon USD)

- 46 milyon mobil telefon kullanıcısı
- 25 milyon internet abonesi (% 93 ü mobil internet)
- Nakit para kullanımı düşük, ödeme aracı olarak en çok banka virmanı
- Yurtdışı e-ticaret siteleri harcama sınırı kişi başı yıllık 1.500 USD
- Kredi kart sayısı 16.2 milyon
- Uluslararası kredi kartları ile yapılan işlem 9.9 milyon ve 550 milyon USD (İşlem başına yaklaşık 55 USD)
- E-ticaret alışverişlerinde genelde kapıda ödeme
- JUMIA-www.jumia.ma; AVITO-www.avito.ma
  - Stokla çalışmaması, dağıtımın ilgili şirket tarafından yapılması, yüksek komisyon

COVID 19

Koronavirüs Salgınında Mevcut Durum

- 14.730 Vaka, 809.833 Test, 10 Temmuz, Olağanüstü Sağlık Hali, Uçuşlar Kapalı
- Sokağa Çıkma Yasağı, Yetersiz Sağlık Sitemi, Katı Kontroller

Koronavirüs Salgını Kapsamında Alınan Ekonomik ve Ticari Tedbirler

- Sınırda İlave Kontrol, İhracat Kısıtlaması, Mükellefiyetlerde Kolaylık
- Faal Sektörlerde Kısıtlama, İthalat Vergi İndirimleri, Nakit Yardım

Koronavirüs Salgınının Ülke Ekonomisi ve Ticareti Üzerindeki Etkileri

- Gümrük Prosedürlerinde Yavaşlama, Ödemeler Dengesi Problemi, Likidite Problemleri
- Hizmet Sektörü Etkisi, Temel İhtiyaçların Tedariki, Ötelenen İthalat

Yatırım Bilgileri

Yatırım Ortamı

Yatırımcıları Koruma

- Birleşmiş Milletler Üyesi (1956)
- DTÖ üyesi (1995)
- 51 adet Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması
- 62 adet Yatırımı Koruma Anlaşmaları
- OECD Yatırım Komitesi Üyesi
- Yatırım Anlaşmazlıkları Çözüm Merkezi (ICSID)
- MIGA üyesi (Çok Taraflı Yatırım Garanti Ajansı).
- Tahkimi kabul etmiştir
- NATO Akdeniz Diyaloğu üyesi (1994)
- Ocak 2004'ten itibaren NATO dış ana müttefik
- Fas-AB Gelişmiş Statü Anlaşması (2008)
- Aynı zamanda Fas, Arap Ligi, Arap Mağrip Birliği, Frankofoni, İslam Konferansı Örgütü, 77'ler Grubu, Akdeniz Birliği ve Sahel-Sahara devletleri Birliği üyesi

Uluslararası Belgeler

- Fas, OECD'nin Yeşil büyüme deklerasyonu ile uluslararası iş ve finans faaliyetlerinin yürütülmesinde dürüstlük ve şeffaflık deklarasyonuna tabidir.

Ülkemiz

- Ticaret Anlaşması (RG-1972)
- Ekonomik, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşması (RG-1984)
- YKTK Anlaşması (RG-2004)
- Gümrük Konularında Karşılıklı İdari ve Teknik Yardım Anlaşması (RG-2003)
- Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması (RG-2004)
- Serbest Ticaret Anlaşması (RG-2004) Yürürlük Tarihi 2006
- VIII. Dönem KEK Toplantısı Protokolü (RG-2004)
- IX. Dönem KEK Toplantısı Protokolü

Fas Doğrudan Yatırımlar
(Fas Dış Ticaret Ofisi-2018)

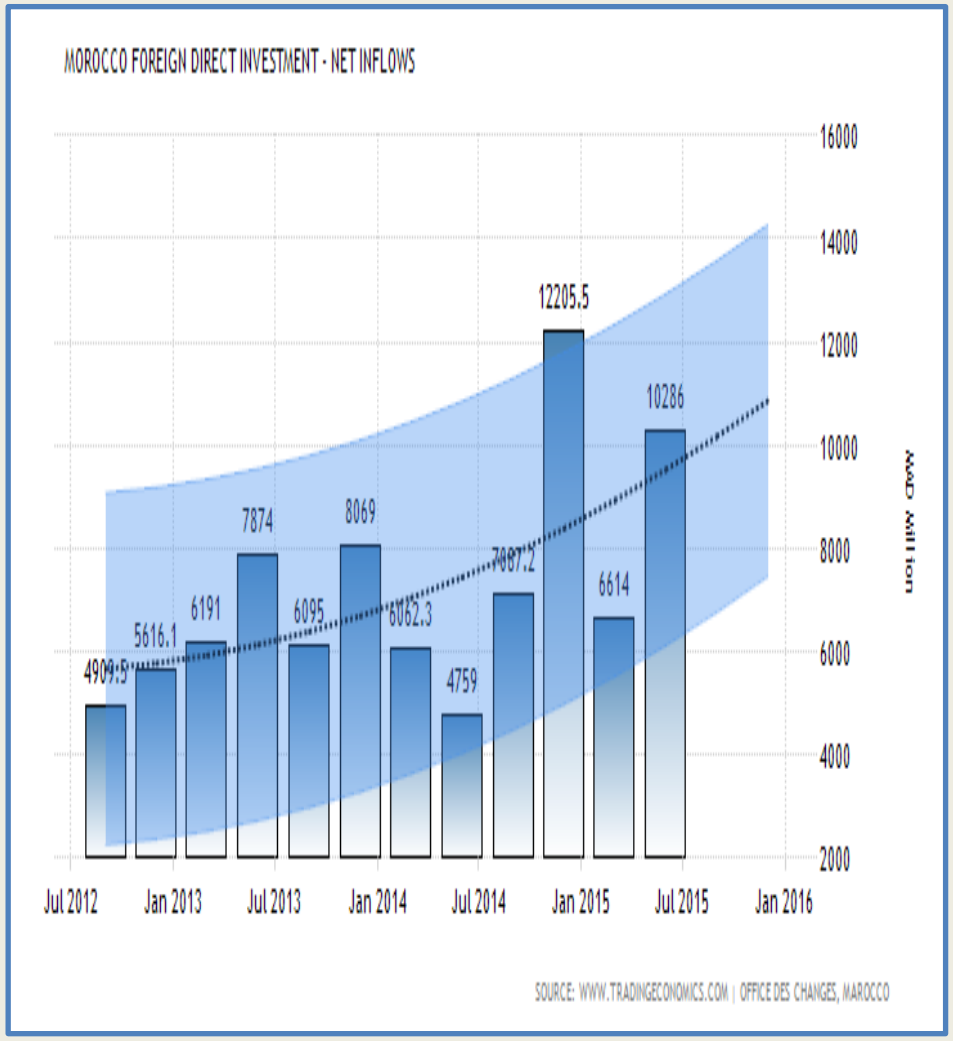

Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımı:

Temel Sektörler:

- Sigortacılık : % 20
- Sanayi: % 18,2
- Gayrimenkul : % 15
- Ticaret: % 9
- Enerji Madencilik: % 8,5

Temel Yatırımcılar:

- Fransa: % 27,34
- ABD: % 17
- Birleşik Arap Emirlikleri: % 9,9
- İngiltere: % 5,92
- Hollanda: % 5,72
- Suudi Arabistan : % 4,6

Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları (FDI-Yıllık) (Milyon USD)

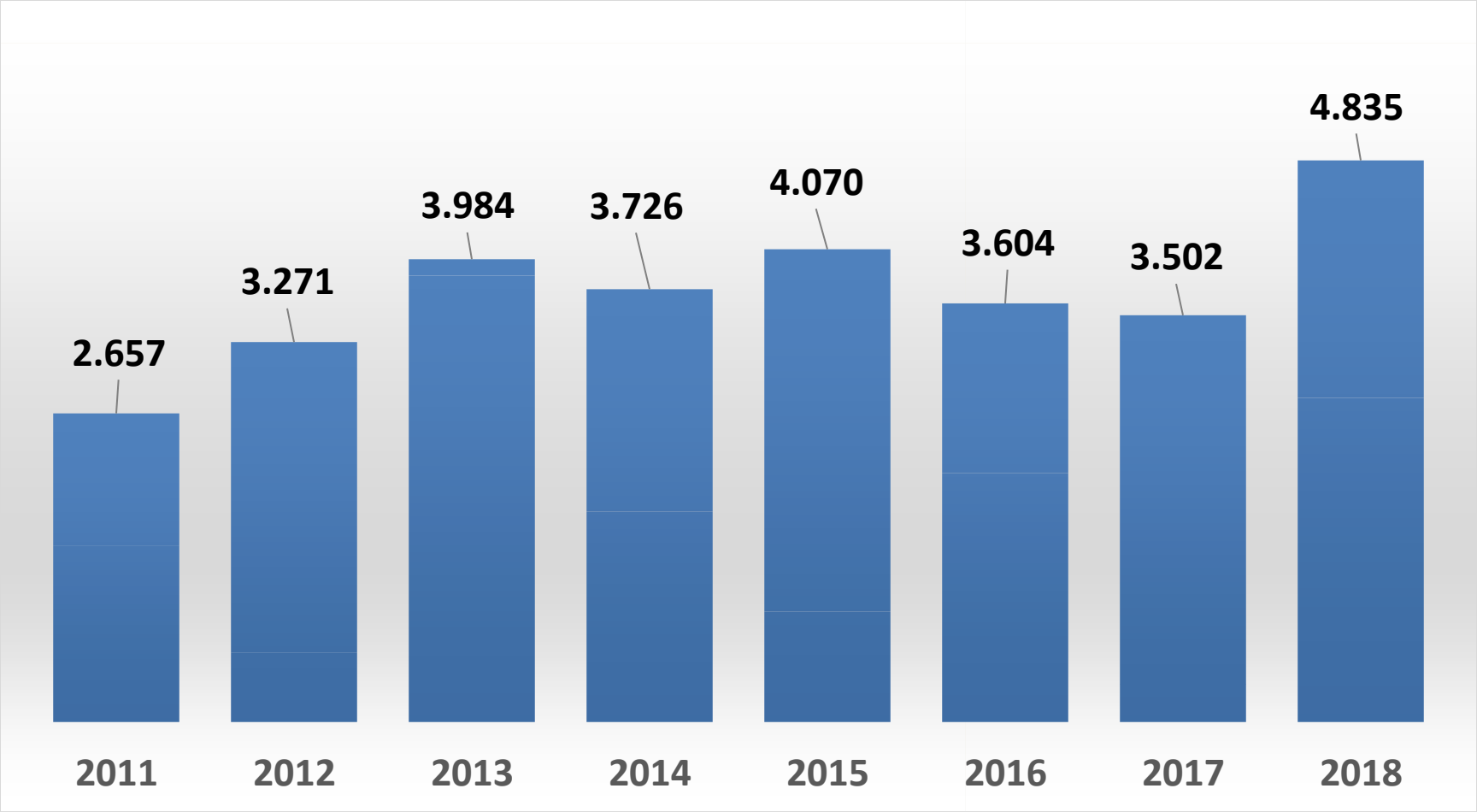

Yaklaşık Maliyetler

Enerji Maliyetleri
Elektrik: 0,084- 0,141 USD / Kwh
Su: 0.209- 0,500 USD / M3
Benzin: 1 avro / Litre
Dizel: 1 USD / Litre

Tahmini Ücret Maliyetleri
- Asgari Ücret: 225 avro
- İşçi Montaj Elemanı: 300 avro
- Satış Personeli: 1.200 avro
- Müdür veya Yetkili Eleman: Kıdemine göre değişmekle birlikte 2.500 ile 4.000 avro arasında

Tahmini Arsa Maliyetleri
- Tanger Serbest Bölgesi: 5,2 USD / m^2
- Midparc Serbest bölgesi, Kazablanka : 4,3 USD /m^2
- SettaPark sanayi bölgesi (Kazablanka Settat Berrechid bölgesi) 0,71 USD /m^2
-Ecoparc sanayi bölgesi (Kazablanka Settat Berrechid bölgesi 0,61 USD /m^2
- Mağaza Depo Ortalama Kira Maliyeti : 12 USD / m^2

Sektörel Plan ve Stratejiler

- Endüstriyel Gelişme Planı (National Pact for Industrial Emergence)
- Yeşil Fas Planı (Green Morocco Plan)
- Turizm: Vizyon 2020 (Tourism: Vision 2020)
- Fas Enerji Stratejisi (Moroccan Energy Strategy)
- Lojistik Strateji (Logistics Strategy)
- Dijital Fas Planı (Digital Morocco Plan)
- Halieutis Planı (Halieutis Plan)
- Zanaat Endüstrisi Ulusal Stratejisi (National Strategy for the Craft Industry)
- Rawaj 2020

Morocco Innovation Initiative

16

Casablanca Finance City

Global Financial Centers Index (GFCI)
Dünya’da 30.
Afrika’da 1. MENA’da 2.

LGV-Hızlı Tren Tanger-Casablanca

Tanger-Kenitra-Rabat-Kazablanka
2018-330 km-2h10/2020-1h30
Afrika'da 1. MENA'da 2.

Centrale Solaire NOOR- Ouarzazate

160 MW Dünya 7.si

Toplam Proje 580 MW Dünya 1.si

Fas Teşvik Sistemi

Genel Teşvik Sistemi

Yatırım Teşvik Fonu

Kriterler:
-10 milyon euro veya daha fazla yatırım yapılması
-En az 250 kişi istihdam edilmesi
-Teknoloji transferi yapılması
-Çevrenin korunmasına katkı verilmesi
-Öncelikli alanlardan birisine yatırım yapılması

Koşul:
Yatırım Komisyonu tarafından onaylanmış yatırım kontratının imzalanması

Teşvik:
Toplam yatırımın % 5 ine kadar
İçeriği:

Hassan II Fonu

Kriterler:
-5 milyon MAD'ı (Yaklaşık 500 bin Euro) makine ve teçhizat olmak üzere 10 milyon MAD (yaklaşık 1 milyon Euro) veya üzerindeki yatırımlar

-Aşağıda yer alan sektörlerde faaliyette bulunulmalıdır:
-Otomotiv için makine imalatı
-Havacılık için makine imalatı
-Uçak ve otomotiv için alet ve kalıp imalatı
-Elektronik kontrol grubu ve alt sektör imalatı
-Nanoteknoloji, mikroelektronik, bioteknoloji ile ilgili üretim faaliyetleri
-Havacılık bakım ve uçak montajı faaliyetleri
-Kimya ve kimyasal endüstrisi
-Eczacılık endüstrisi

Koşul:
Hasan 2 Fonu ile İmzalanmış Yatırım Kontratı

Teşvik:
Toplam Yatırım Bedelinin % 15 ine kadar

2015 yılı Finans Kanunu

1) 36 Ay'lık KDV Muafiyeti
Koşul: Yatırım Komisyonu tarafından onaylanmış yatırım sözleşmesi

Teşvik:
-Şirketin faaliyete başladığı dönemden itibaren 36 ay boyunca ekipman, eşya, materyallerin ithalatında KDV den muafiyet
-İnşaat sektöründe faaliyette bulunan firmalar için 36 aylık süre iş başlangıcı için onayın alındığı tarihte başlar

2) Yeni faaliyete geçen profesyonel şirketler için 5 yıl boyunca işletme vergisi muafiyeti

Invest in Morocco
Sharing Success

Serbest Bölgelerde Teşvik İmkanları

Kriter: Cirosunun en az % 85'i (özel izin alınırsa % 70) ihracat kaynaklı olmalı

Teşvikler:
- Kurumlar Vergisi: İlk 5 yıl tam muafiyet, sonraki 20 yıl boyunca % 8.75

-Gelir vergisi: ilk 5 yıl tam muafiyet, sonraki 20 yıl boyunca % 80 indirilmiş oran

- KDV: ihracat serbest bölgesinde alıp satılan mal ve hizmetler için sınırsız muafiyet

-İşletme vergisi: 15 yıl boyunca muafiyet

-Şirket kurma ve sermaye artırımı ücretlerinden muafiyet, yatırım projesi için gerekli arsa edinme ücretlerinden muafiyet

-Sermaye dönüşüm ve ülke dışına çıkarılmasında sınırlama yoktur

-Yabancı para ile transfer serbestisi

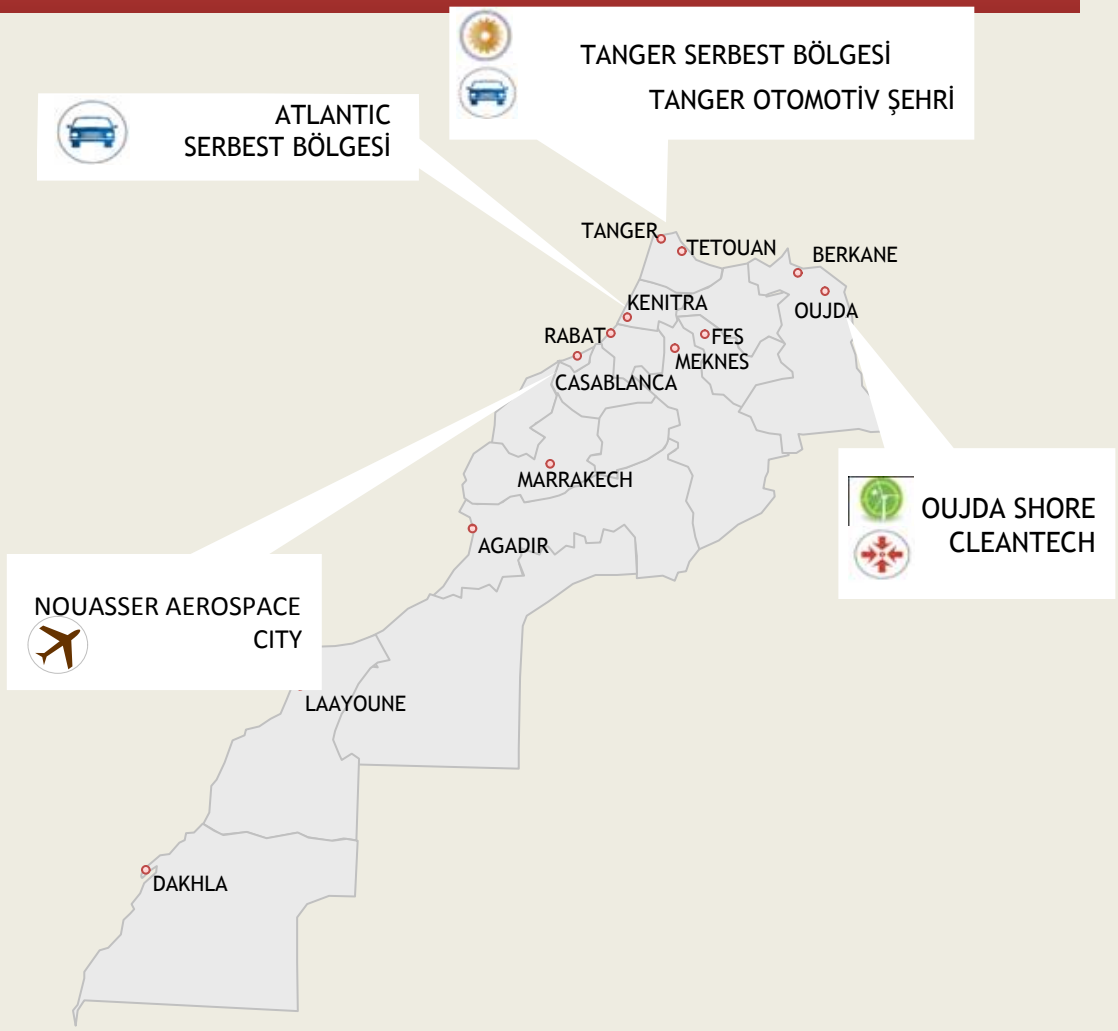

Bankacılık Sistemi

Bankacılık

- Güney Afrika'dan sonra Afrika'daki en yüksek bankacılık hizmetleri penetrasyonuna sahiptir.
- Banka varlıkları GSYİH'nın önemli bir kısmına ulaşmıştır. % 70 den fazla olduğu tahmin edilmektedir.
- Afrika'da ilk 10 banka arasında 3 Fas bankası yer almaktadır:
    * Attijariwafa Bank
    * Groupe Banque Populaire
    * BMCE Bank
- Uluslararası bazı bankalarda faaliyette bulunmaktadır.

BANQUE POPULAIRE

SOCIETE GENERALE · Attijariwafa bank · CREDIT DU MAROC · Al Barid Bank · Crédit Agricole · BMCE BANK · BMCI · CIH

Attijariwafa Bank

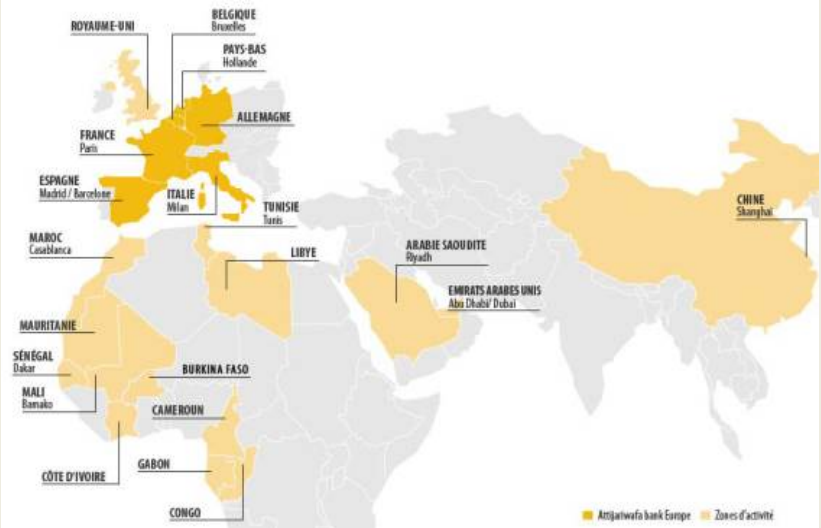

BMCE Bank (and Bank of Africa)

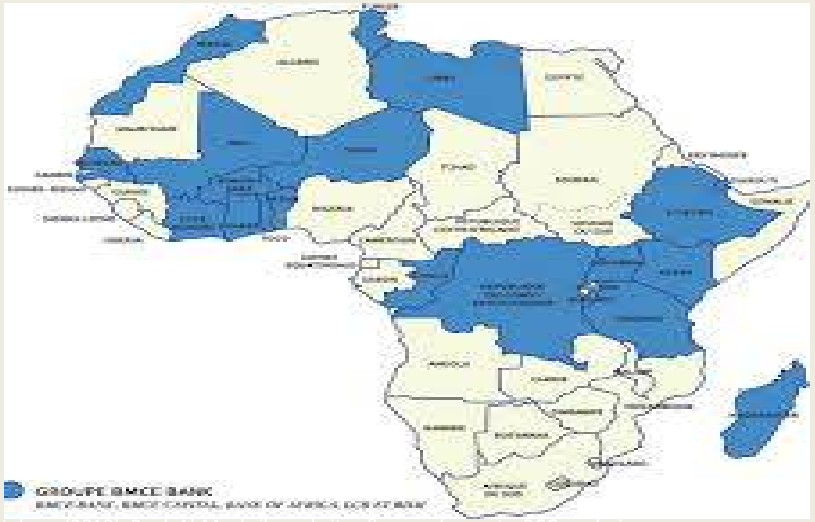

Source: BCEAO, IMF – World Economic Outlook, April 2010, PNUD – HDR database (2010), Bank Al-Maghrib, websites & annual reports, BCG analysis

Invest in Morocco
Sharing Success

Para Transferi

Para Transferi

-Yasak yoktur ancak izin prosedürü vardır (Offices Des Changes-ODC)

-Bankadan alınan form (Annexe formu) ve yurtdışından gelen parayı ispatlayan evraklar (Ticari sözleşme ve/veya fatura gibi)

-Başvuru bankaya

-Para çıkışının nedenleri ve hangi iş/işlemle ilgili

-Bankadan Office des Changes'e evrakların intikali

-Office des Changes para transferi izni

Kar Transferi

-Fas'ta kurulan şirket yada konsorsiyum tüm vergileri öder

-% 7 stopaj kesintisi ve banka komisyonu kesilir

-Çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması Ülkemizde muafiyet

İhaleler

-Bakanlıklar, kamu kurumları ve yerel yönetim kuruluşları, belediyeler, hastaneler, özel sektör kuruluşları ihaleci kuruluşlar

-Kamu alımları asgari 21 gün önce gazetelerde ve aşağıdaki internet sitesinde duyurulmak zorundadır

Kamu ihale portalı (www.marchepublics.gov.ma)

-Hazine İdaresi (Tréserorie Générale du Royaume-TGR) ihalelerin ve bu kapsamda yapılan harcamaların mevuzata uygunluğunu denetlemekle yükümlü olan kurum

-Sayıştay ve Bölgesel Saymanlıklar da denetim faaliyeti yürütmekte

Fas’ta Ülkemiz Varlığı

Yerleşik Ülkemiz Firmaları

Yaklaşık 2.000 civarında Ülkemiz vatandaşının olduğu düşünülmektedir

160 civarında Ülkemiz firması mevcuttur

İnşaat, Perakende, Lojistik, Mobilya, Tekstil, Beyaz Eşya, Ticaret

Müteahhitlik

Fas'ta Türk müteahhitleri tarafından 4,1 milyar USD değerinde 61 proje üstlenilmiş ve tamamlanmıştır.

Yorumlar

Avantajlar

- Siyasi İstikrar
- Lojistik Avantajlar – Stratejik Konum – Batı Afrika'ya Giriş
- Ekonomik Büyüme – Yabancı Sermaye
- Alım Gücündeki Artış
- Sanayinin Hızlı Gelişimi
- Görece Şeffaf İhale Sistemi
- Yapısal Reformlara Devam Edilmesi
- Bankacılık Sistemi
- Ülkemizle İlgili Olumlu Algı
- Yerli Ortak Zorunluluğunun Bulunmaması

Riskler

- Oturma ve Çalışma İzinlerinde Yaşanan Belirsizlik
- % 10 luk Yabancı İşçi Kotası
- Bazı İhalelerde Yerli Firmalara Sağlanan % 15 lik Fiyat Avantajı
- Para Transferinde Katlanılan İzin Süreci
- Ödeme ve Alacak Problemleri
- Türkiye ile Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Bulunmaması
- Bürokrasideki Yavaşlık ve Yolsuzluk
- Zaman Zaman Karşılaşılan Hukuka Aykırı Kararlar
- Karın Transferinde Alınan Yüksek Maliyet
- Referans Fiyat Uygulaması

Fuar Takvimi

- The Big 5 Construct (Haziran 2020?)
- Marrakech Air Show (Ekim 2020?)
- Med IT Maroc (Eylül 2020?)
- CBH Expo-Güzellik Hijyen (Aralık 2020)
- Morocco Food Expo (08-10 Aralık 2020)
- Pack Expo (23-26 Eylül 2020)
- Photovoltaica (21-22 Ekim 2020)
- Solaire Expo Maroc (25-27 Şubat 2020)
- Medical Expo (25 Haziran 2020)
- Marocotel (11-15 Mart 2020)
- SIAM Tarım Fuarı (14-19 Nisan 2020)
- Dawajine (26-28 Kasım 2020)
- Maroc Sourcing (17-18 Ekim 2020)
- PLAST EXPO (haziran 2020)

-SIEL Kitap Fuarı (06-16 Şubat 2020)

- CFIA (Eylül 2020)
- Elec Expo (30 Eylül- 03 Ekim 2020)
- Ener Event Tronica Expo (28-31 Ekim 2020)
- Morocco International Yarn&Fabric Sourcing Show (04-07 Kasım 2020)
- SIAB Expo (04-07 Kasım 2020)
- A2 International Education Fairs (14-18 Kasım 2020)
- Cosmetista Expo (17-20 Ekim 2020)
- SIB SALON INTERNATIONAL DU BATIMENT (25-29 Kasım 2020)
- SIEMA (08-10 Aralık 2020)
- Pollutec Maroc (Ekim 2020)
- Morocco Home Style (25-28 Haziran 2020)
- DYE+CHEM MOROCCO (04-07 Kasım 2020)
- Midest
- Mofec 2020?

Önemli Websiteleri

- Kamu portalı: http://www.egov.ma/fr
- Maliye Bakanlığı: http://www.finances.gov.ma/en/SitePages/home.aspx
- **Kamu İhale Sitesi: https://www.marchespublics.gov.ma**
- Office Des Changes: http://www.oc.gov.ma/DataBase/CommerceExterieur/requete.htm
- Enerji Bakanlığı: http://www.mem.gov.ma/SitePages/Default.aspx
- Ulaştırma Bakanlığı: http://www.equipement.gov.ma/en/Pages/home.aspx
- Gümrük İdaresi : www.douane.gov.ma
- Vergi İdaresi : http://portail.tax.gov.ma/wps/portal/
- Dış Ticaret Bakanlığı : www.mce.gov.ma
- Sanayi, Ticaret, Yatırım ve Sayısal Ekonomi Bakanlığı : www.mcinet.gov.ma
- Yatırım Kalkınma Ajansı : www.invest.gov.ma
- Bölgesel Yatırım Merkezi (Centre Régional d'Investissement) : www.rabatinvest.ma
- Mesleki Federasyonlar: http://www.cgem.ma/fr/federations-sectorielles

TEŞEKKÜRLER

T.C. RABAT BÜYÜKELÇİLİĞİ
Rabat Ticaret Müşavirliği

4 Rue Tiflet Hassan Rabat/MAROC
Tel: 00 212 537 76 76 01
Faks: 00 212 537 76 76 42
E-posta: rabat@ticaret.gov.tr
Web: www.ticaret.gov.tr/ülkeler/Fas

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ
ÜLKE SUNUMU

BAE EKONOMİSİ

TEMEL GÖSTERGELER	2018	2019*	2020*
GSYİH (nominal-milyar $)	**414**	**406**	**414**
Kişi başına gelir-ppp ($)	70	68	69
Büyüme oranı (%)	1,7	1,3	**-3,5**
Enflasyon oranı (%)	3,1	-1,9	-1
İşsizlik oranı (%)	2,6	2,5	2,6
Döviz kuru (usd/aed)	3.67	3.67	3.67
Faiz oranı (%)	1,50	1,75	1,96
U. REZERVLER (milyar $)	**85**	**95**	**106**
D.Yabancı serm. STOK (milyar $)	139	155	167
DIŞ BORÇ (milyar $)	240	251	265
Cari fazla / GSYİH %	9,1	7,0	7,2
Bütçe fazlası-açığı / GSYİH %	1	-0.7	-0,7

KAYNAK: IMF ve EIU
* TAHMİNİ

BAE’NİN DIŞ TİCARETİ

GÖSTERGELER (Milyar $)	2017	2018
DIŞ TİCARET HACMİ	588	579
İHRACAT	314	317
İTHALAT	274	262
RE-EXPORT	109	118
DIŞ TİCARET FAZLASI	40	55

BAE'NİN DIŞ TİCARETİ

BAE İhracatı - 2019

SEKTÖR	PAY (%)
RE-EKSPORT	38
HİDROKARBON	20
DEĞERLİ MADEN VE MÜC.	19
ELEKTRİK EKİPMANLARI	9
MAKİNE	6
PLASTİK HAMMADDELERİ	4
ALÜMİNYUM	3

BAE'NİN DIŞ TİCARETİ

BAE İthalatı - 2019

SEKTÖR	PAY (%)
DEĞERLİ MADEN VE MÜCEVHERAT	25
ELEKTRİK EKİPMANLARI MAKİNE VE CİHAZLAR	21
HAVA/KARA TAŞITLARI	12
MİNERAL YAKIT	4
DEMİR-ÇELİK	3
GIDA ÜRÜNLERİ	3

BAE'NİN DIŞ TİCARETİ

İhracat Partnerleri (2018 – milyar $)

- S. Arabistan - 22
- Hindistan - 13
- Irak - 11
- Umman - 10

İthalat Partnerleri (2018 – milyar $)

- Çin - 38
- Hindistan - 23
- ABD - 21
- Japonya – 14

BAE–TÜRKİYE TİCARİ İLİŞKİLER

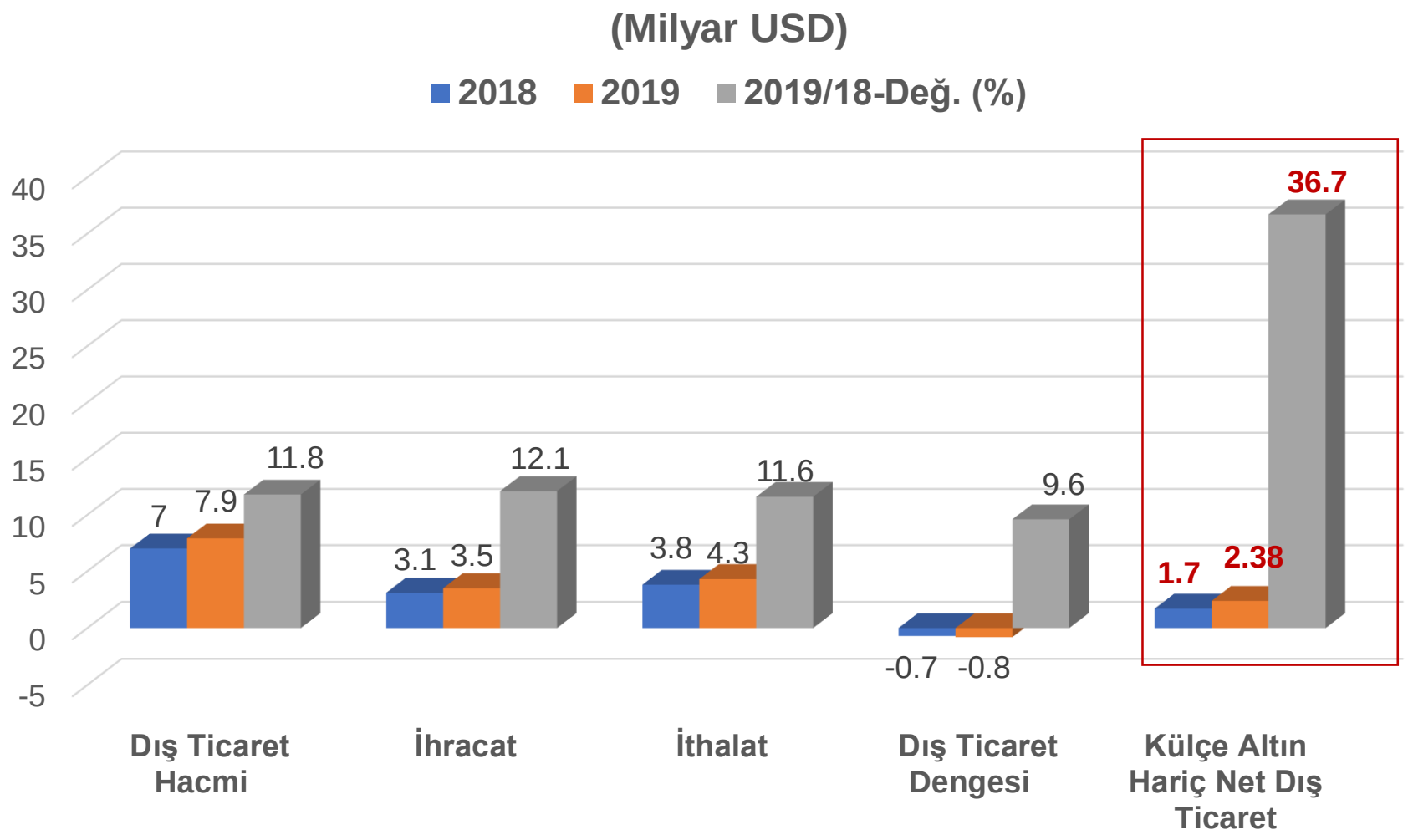

BAE–TÜRKİYE TİCARİ İLİŞKİLER

Türkiye'den BAE'ye genel ihracatta ilk 10 ürün

GTIP	ÜRÜN TANIMI	2018 MİLYON $	2019 MİLYON $	2019 PAY (%)	2019-18 DEĞİŞİM
711319	MÜCEVHERCİ EŞYASI	865	1,092	31.0	26.2
710812	HAM ALTIN	641	439	12.5	-31.6
871000	TANKLAR VE ZIRHLI TAŞITLAR	34	128	3.7	280.8
271012	PETROL YAĞLARI	69	82	2.3	19.5
570242	HALILAR	69	62	1.7	-11.2
710239	DİĞER ELMASLAR	23	46	1.3	105.1
270750	HİDROKARBON KARIŞIMLARI	-	38	1.1	-
271019	DİĞER YAĞLAR VE MÜSTAHZARLAR	60	35	1.0	-42.3
240220	TÜTÜN İÇEREN SİGARALAR	18	29	0.8	63.3
180690	ÇİKOLATA	27	27	0.8	3.1
TOPLAM		3,137	3,517	100.0	12.1

BAE–TÜRKİYE TİCARİ İLİŞKİLER

Türkiye’den BAE’den genel ithalatta ilk 10 ürün

GTIP	ÜRÜN TANIMI	2018 MİLYON $	2019 MİLYON $	2019 PAY (%)	2019-18 DEĞİŞİM
710812	İŞLENMEMİŞ ALTIN	3,099	3,540	81.6	14.2
271019	DİĞER YAĞLAR VE MÜSTAHZARLAR	105	247	5.7	135.0
711319	MÜCEVHERCİ EŞYASI	145	192	4.4	32.4
760120	İŞLENMEMİŞ ALUMİNYUM ALAŞIMLARI	157	145	3.4	-7.4
390230	PROPİLEN KOPOLİMERLERİ	11	30	0.7	171.6
390210	POLİPROPİLEN	17	25	0.6	45.4
390110	ÖZGÜL KÜTLESİ < 0,94 OLAN	24	22	0.5	-8.0
390120	ÖZGÜL KÜTLESİ >=0, 94 OLAN	14	20	0.5	43.3
710239	DİĞER ELMASLAR	23	11	0.3	-51.5
390140	ETİLEN-ALFA-OLEFİN KOPOLİMERLERİ	20	11	0.3	-44.3
TOPLAM		**3,885**	**4,337**	**100**	**11.6**

BAE'NİN DIŞ TİCARET POLİTİKALARI

İTHALAT SIRASINDA ALINAN VERGİLER

GÜMRÜK VERGİLERİ:

- Genel olarak % 5
- Kimi gıda ürünlerinde sıfır
- Alkollü ürünlerde % 50
- Tütün mamullerinde% 100

TÜKETİM VERGİSİ:

- Gazlı ve şeker ilaveli içecekler %50
- Enerji içecekleri %100
- Tütün mamülleri %100

KATMA DEĞER VERGİSİ:

- %5

SWOT ANALİZİ

GÜÇLÜ YÖNLER

- Doğal Kaynakları,
- Yüksek Döviz Rezervleri,
- Ülke İçi Siyasi İstikrar,
- Ekonomik İstikrar,
- Kurumsal Altyapısı,
- İş Ortamının Liberalliği,
- Bölgesel Hub Niteliği,
- ABD Doları'na Çıpalı Para Birimi

ZAYIF YÖNLER

- Nüfus Bakımından Küçük Bir Pazar
- Petrol Fiyatlarına Hassasiyet
- Yabancı İşgücüne Bağımlılık
- Trasit / Gecici Pazar

FIRSATLAR

- Marka şehir - Dubai EXPO 2020
- Türkiye ve Türk İmajındaki Pozitif Algı,
- Türk Ürünlerinin Yüksek Kalite Algısı,
- TL/AED paritesi,
- Bölgeye Açılma Kapısı,
- Gıda Sektöründe Dışa Bağımlılık
- Bölgesel Siyasi İstikrarsızlık

TEHDİTLER

- Petrol Fiyatlarının Düşük Seviyelerde Olması
- Abu Dhabi Dış Politikası
- EXPO 2020 Sonrasına İlişkin Belirsizlik
- İkili İlişkilerdeki Kırılganlık
- Global Panademy

TÜRKİYE'NİN ÜLKEYE YÖNELİK İHRACATININ GELİŞTİRİLMESİ İÇİN POTANSİYEL ÜRÜNLER VE SEKTÖRLER

MAL TİCARETİ	**Tarım Sektörü:** 020714, 070200, 0805, 170490, 1806, 1905 **Sanayi Sektörü:** 3004, 3304, 340220, 640359, 721420*, 730890, 732690, 840991-99, 8413, 845011, 8481, 8504, 853620, 853710, 8544, 870210, 8708, 880330, 9401
HİZMET TİCARETİ	**IT** (özellikle Fintech, Retail, Smart Çözümler)**, E-Ticaret, Sistem Entegratör, Mimarlık - Teknik Müşavirlik Hizmetleri,**

Tespit edilen ürünlerde; Tarım özelinde potansiyel 1,75 Milyar$ (Pazar payımız 87 M$ ile %5),
Sanayi sektörü özelinde potansiyel 17,65 Milyar$ (Pazar payımız 308 M$ ile %1,8)

BAE PAZARA GİRİŞ
İŞ KÜLTÜRÜ VE İPUÇLARI

BAE PAZARA GİRİŞ

- **TÜRK TİCARET MÜŞAVİRLİK VE ATAŞELİKLERİ**
- **LİSTE ÖN ÇALIŞMA**
- ***ŞİRKET VE İŞ KÜLTÜRÜ KONUSUNDA HAZIRLIK***
- **YÜZ YÜZE GÖRÜŞME – SICAK TEMAS**
- **FUARLAR**
- **FUAR ÖNCESİ –SIRASI- SONRASI**
- **FIRMA GÜVENİLİRLİĞİ SEÇİMİ**
- **MARKA TESCİLİ**
- **DİSTRİBÜTÖR SEÇİMİ VE PERFORMANS TAKİBİ**
- **TANITIM PAZARLAMA**
- **PAZAR DEĞİL SHOWROOM**

İŞ KÜLTÜRÜ VE İPUÇLARI

- E-POSTA YAZIŞMALARI- WHATSUP İLE DESTEKLEME
- WHATSUP ARAMA – CUMA Aile Günüdür.
- RANDEVU KÜLTÜRÜ
- ORTADOĞU İŞ KÜLTÜRÜ
- GUVENILIRLIK- KISA YOLLU KARA BAŞVURMAMAK
- HİNTLİ VE LÜBNANLI DİSTRÜBÜTÖR AĞI
- KARTVİZİTLERDE CEP TELEFONU
- KARTVİZİT VERME ŞEKLİ
- NARGİLE-MECLİS-GOLF
- LINKEDIN AĞI

KORONA SALGINI SONRASI

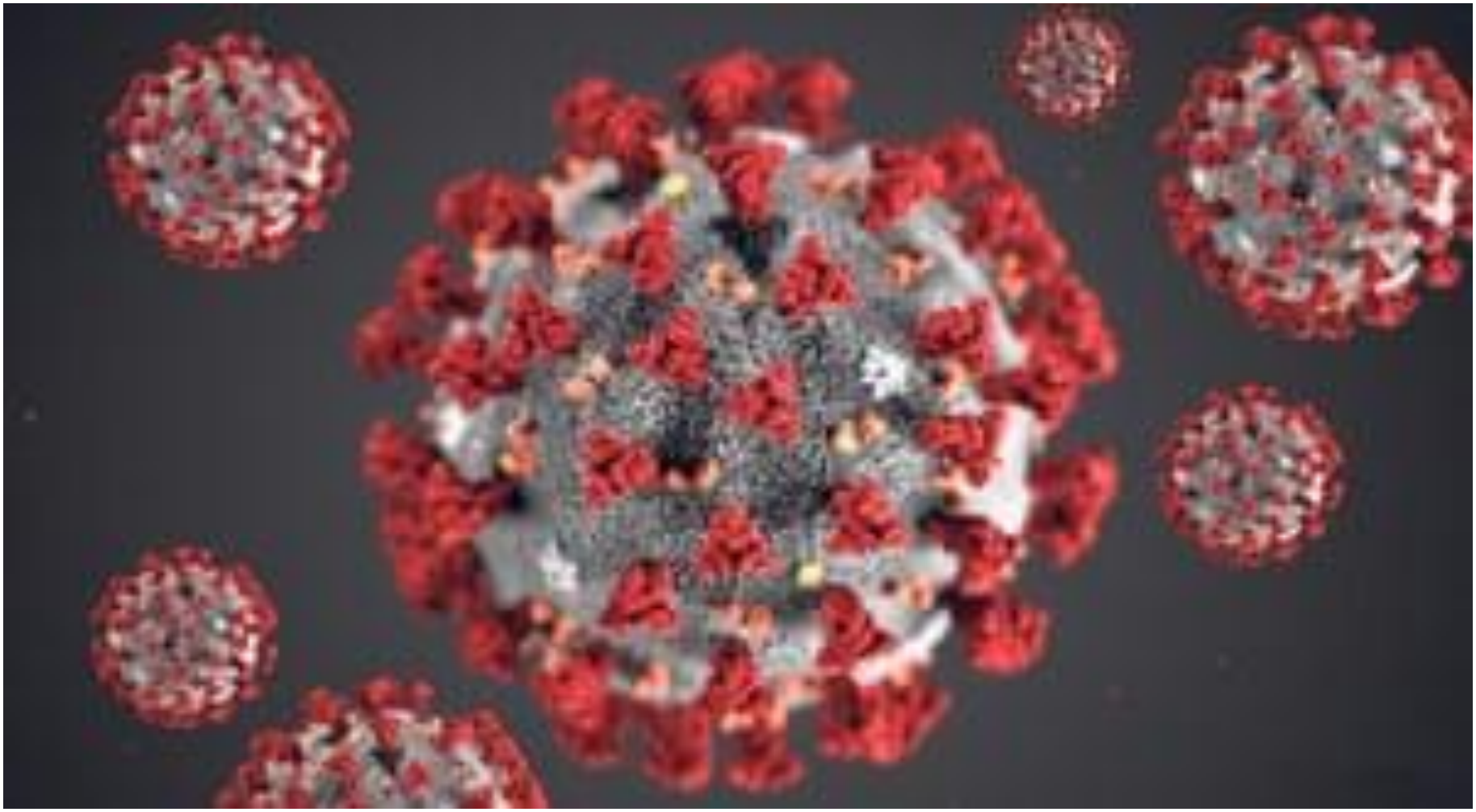

KORONAVİRÜS SALGININDA MEVCUT DURUM

SIKI KURALLAR VE ÖNLEMLER

3,4 Milyon

%47

1,5 Milyon

ÜLKE EKONOMİSİNE ETKİSİ

IMF Report	2020 (KÖ)	2020 (KS)
Dünya	2,4	-4,9
BAE	2,5	-3,5
Türkiye	3	-5
Çin	6	1
ABD	1,8	-8

- **HİDROKARBON**
- **GAYRİMENKUL**
- **FİNANS**
- **TURİZM**
- **PARAKENDE**
- **LOJİSTİK**

- **SAĞLIK**
- **GIDA**
- **E-TİCARET**

ETKİLENEN SEKTÖRLER

PETROL FİYATLARI

Eşik---60$

ALTIN TİCARETİ

66,6M V/A – 2B $/A

83B $/Y – 7B $/A

HAVAYOLU TAŞIMACILIK
HORECA VE TURİZM

36B $/Y – 3B $/A

Gayrimenkul

15B $/Y – 1,3B $/A

Toptan-Perakende

30B $/Y – 2,5 $/A

BEKLEYEN TEHDİTLER

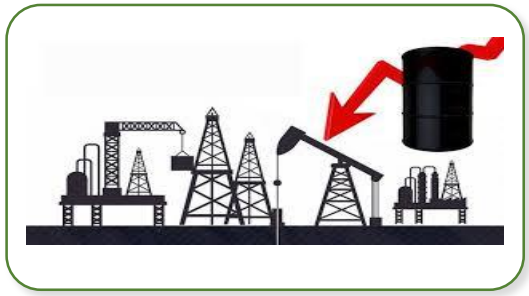

PETROL FİYATLARI

NAKİT AKIŞINDA BOZULMA

İŞTEN ÇIKARMALAR

TEDARİK ZİNCİRİNDE KIRILMA

GIDA GÜVENLİĞİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR OLMASI

KÖRFEZİN VARLIK FONLARI

Körfezin Varlık Fonları	Ülke	TUTAR (Milyar $)
Abu Dhabi Investment Authority	BAE	$697
Kuwait Investment Authority	Kuveyt	$592
SAMA Foreign Holdings	S. Arabistan	$506
Public Investment Fund	S. Arabistan	$320
Qatar Investment Authority	Katar	$320
Investment Corporation of Dubai	BAE	$240
Mubadala Investment Company	BAE	$229
Libya Investment Authority	Libya	$60
Emirates Investment Authority	BAE	$45
State General Reserve Fund	Umman	$22

Kaynak: Alarabiya-the SWFI – Sovereign Wealth Fund Institute

HEDEF SEKTÖRLER NELER OLMALI

YENİ EKONOMİK DÜZEN

- BM SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA PLANI 2030
- DUBAİ STRATEJİK PLANLARI 2021 ve 2030
- BAE 2030- 2071

DİJİTALEŞME	AKILLI ÇÖZÜMLER	SİBER GÜVENLİK
E-TİCARET	LOJİSTİK	SAĞLIK VE SAĞLIK GEREÇLERİ
GIDA	YENİLENEBİLİR ENERJİ	SAVUNMA
ONLİNE EĞİTİM		FINTECH

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

TEŞEKKÜR EDERİZ.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

SUUDİ ARABİSTAN PAZARINA GİRİŞ

H. Oğuz KORKMAZ

Cidde Ticaret Ataşesi

Sunum Planı

- Genel Ekonomik Görünüm
- Petrol Fiyatlarındaki Düşüş ve Covid-19 Salgını
- Hac ve Umre Ekonomisi
- SWOT Analizi
- Dış Ticaret Politikası
- Türkiye-Suudi Arabistan Ticari İlişkileri-Karşılaşılan Sorunlar
- Dikkat Edilecek Hususlar
- Ticaret Bakanlığı Destekleri
- Soru&Cevap

Genel Ekonomik Görünüm

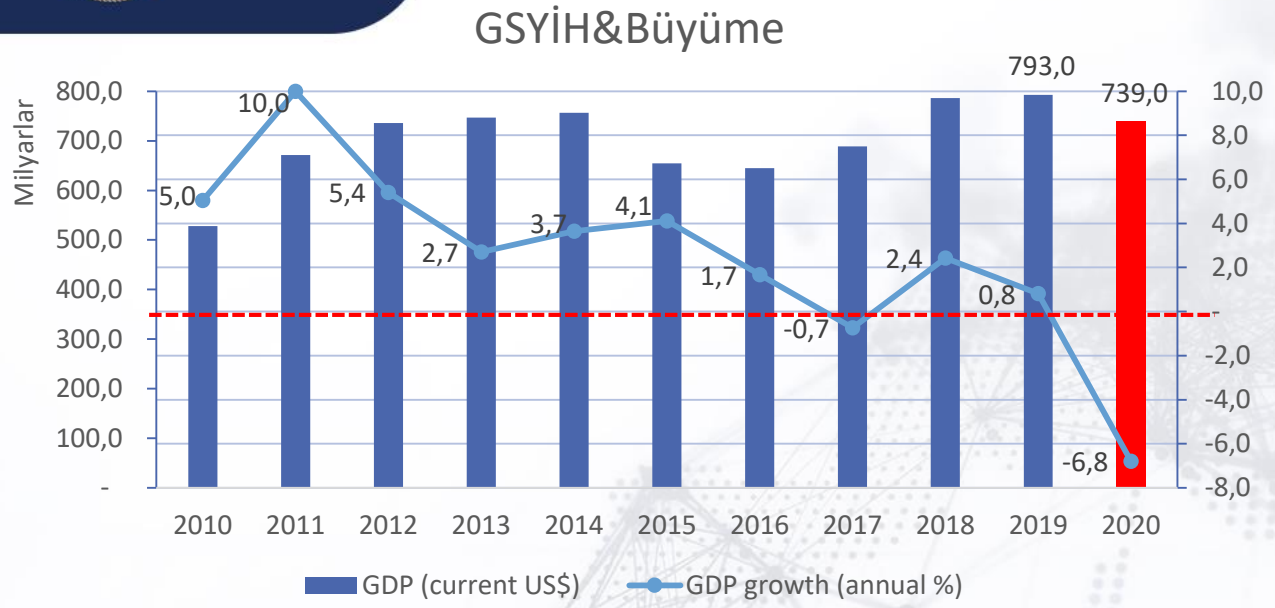

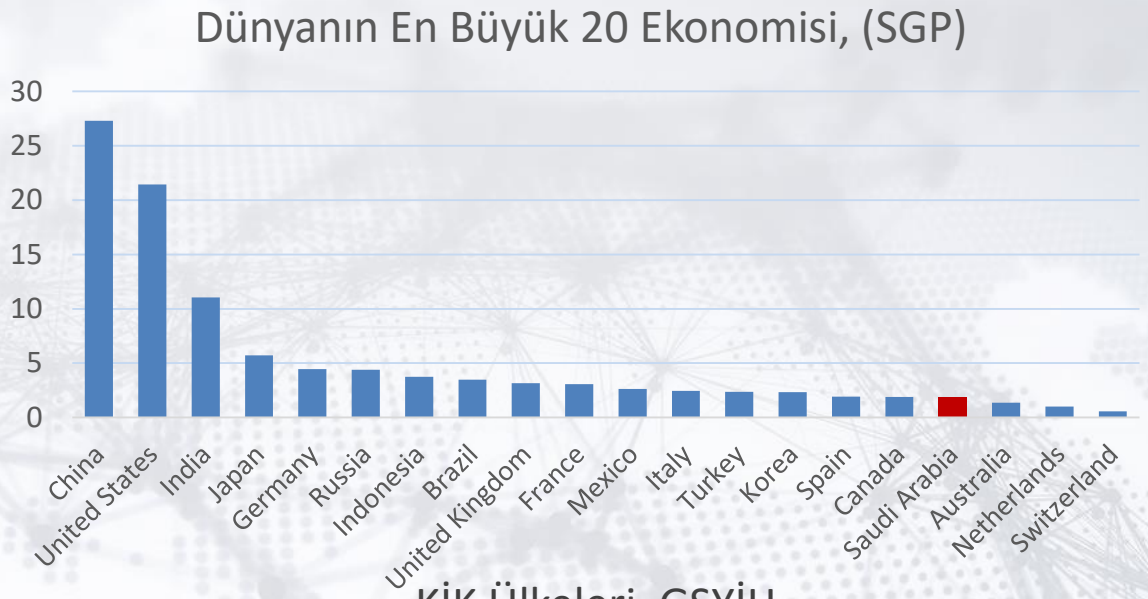

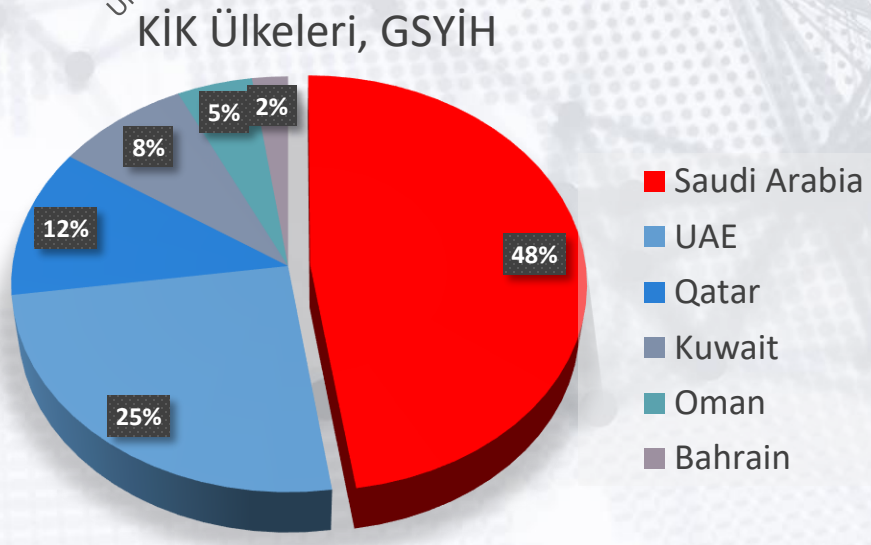

- 2019 yılı itibarıyla S. Arabistan,
  - Dünyada cari fiyatlarla GSYH sıralamasına göre 18.; SGP'ye göre 17. büyük ekonomi;
  - Bölgenin en büyük ekonomisi
- Kişi başına milli gelir: 23,200 $
- Nüfus: Yaklaşık 34 milyon
- İşsizlik: %5,7
- Enflasyon: -%1,2

Genel Ekonomik Görünüm

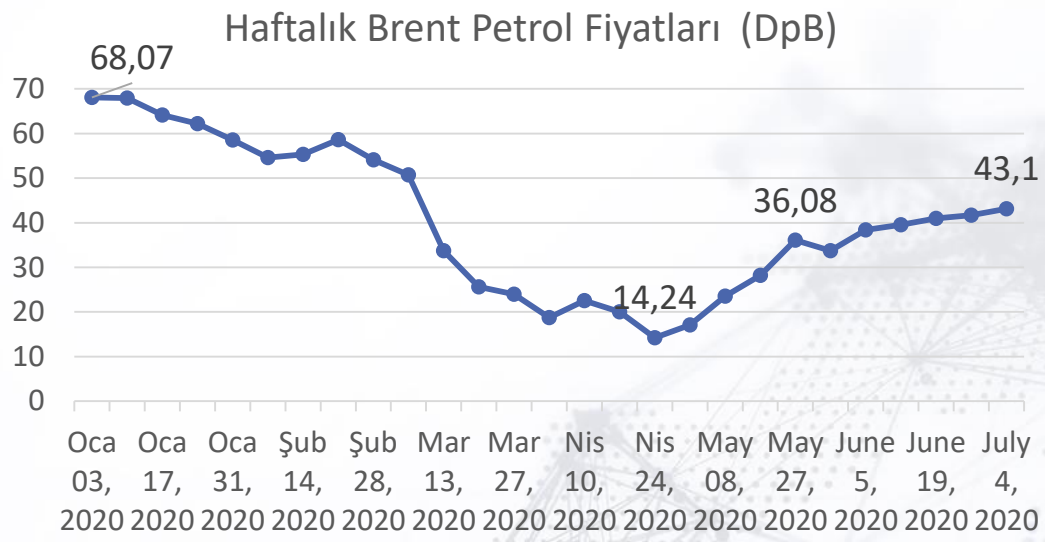

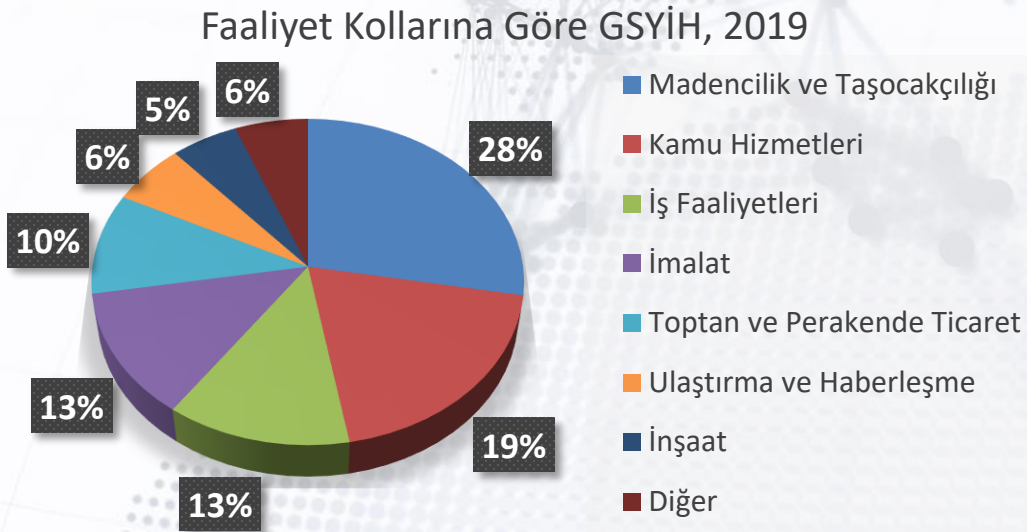

Suudi Arabistan Krallığı Bütçesi (Özet Tablo)

Milyar USD	2019	2019 Q1 Gerçekleşme	2020 Q1 Gerçeklşeme	Değ. 20/19 Q1
Toplam Gelirler	247,2	65,4	51,2	-22%
Petrol Gelirleri	158,5	45,1	34,3	-24%
Petrol Dışı Gelirler	88,6	20,4	16,9	-17%
Toplam Giderler	282,5	58,0	60,3	4%
Bütçe Açığı	**-35,4**	**7,4**	**-9,1**	**223%**

- Bütçe gelirlerinin %65'i
- Üretimin %30-35'i
- İhracatın %78'i petrol kaynaklarından
- Petrol Fiyatları 72,5 $

Covid-19 Salgını, Alınan Tedbirler ve Sağlanan Destekler

- Toplam vaka sayısı, vefat Sayısı, iyileşen hasta sayısı
- Yurtiçi ve uluslararası uçuşlar askıya alındı, restoran, cafe ve avmler kapatıldı, kademeli olarak sokağa çıkma yasağı
- Alınan Tedbirler kademeli olarak gevşetiliyor.
- Pandemi ile mücadele kapsamında 200 milyar SAR (53,3 milyar USD) tutarında bütçe ayrıldı.
- İstihdam Maliyetlerinin Karşılanması
- Finansal Destekler
- Vergi Muafiyetleri vd.
- Petrol fiyatları, salgın nedeniyle alınan ekonomik tedbirler harcama artışları, gelirlerdeki azalma
- Tasarruf tedbirleri
- KDV artışı %5'ten %15'e yükseltildi.
- Gümrük oranlarında artışalar yapıldı.
- Kamu çalışanlarına sağlanan geçim yardımının kaldırılması

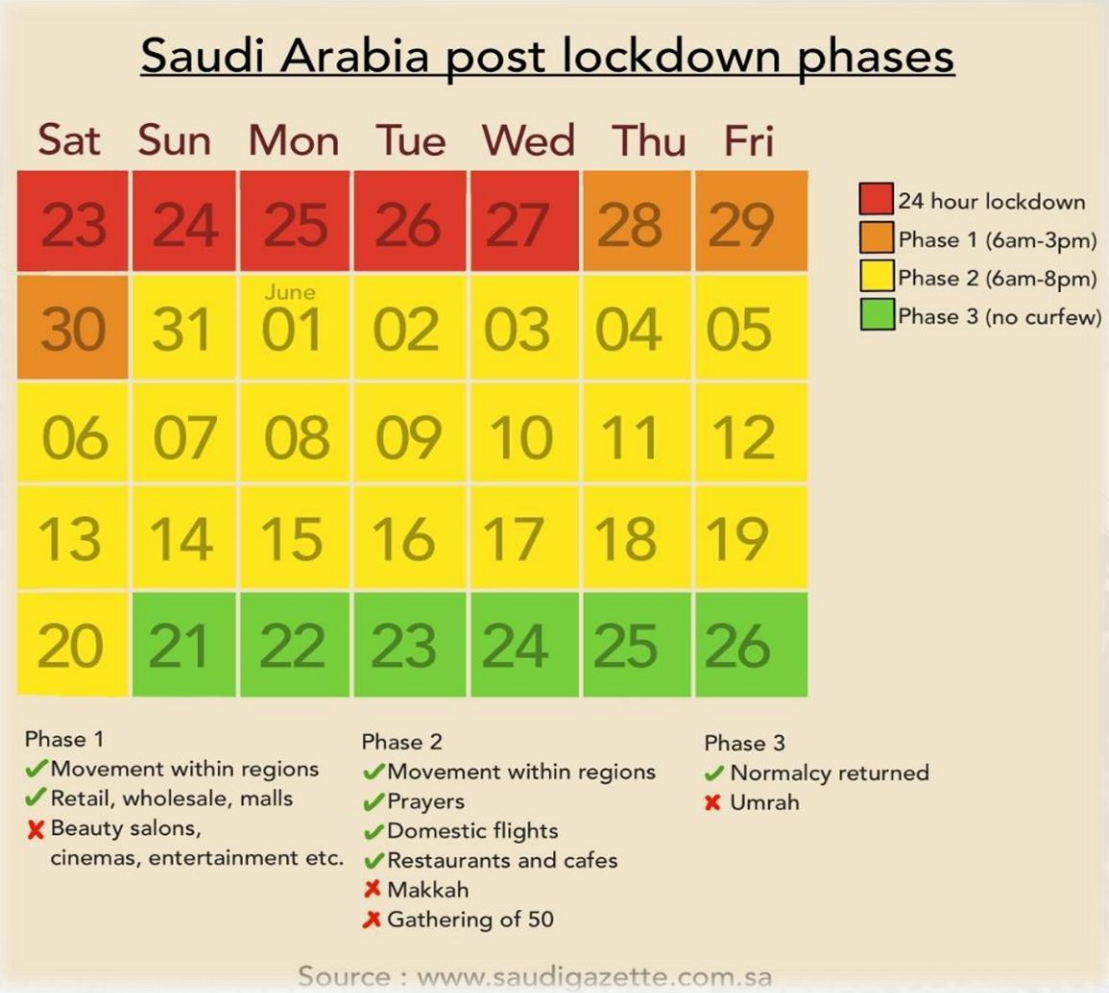

Hac ve Umre Ekonomisi

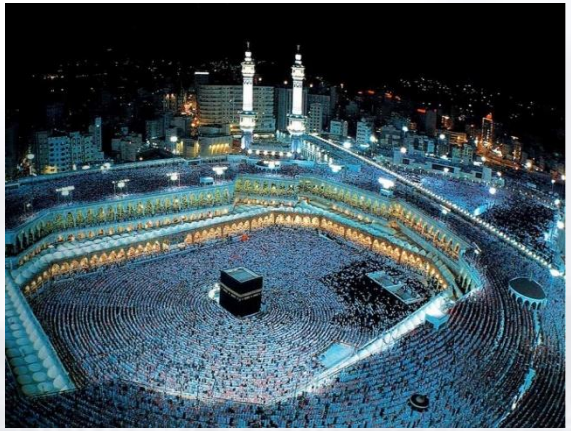

- 2019 yılında yaklaşık 2,5 milyon kişi hac, 19 milyon kişi umre ibadeti gerçekleştirdi.
- GSYİH'ye %7 oranında katkı sağlıyor.
- Otelcilik, gıda, tekstil, inşaat, iletişim, hediyelik eşya vs.

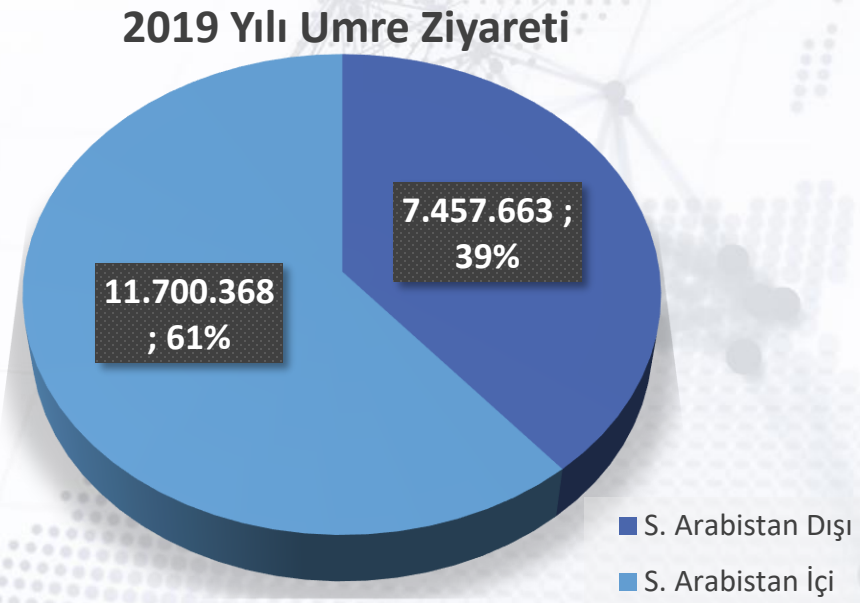

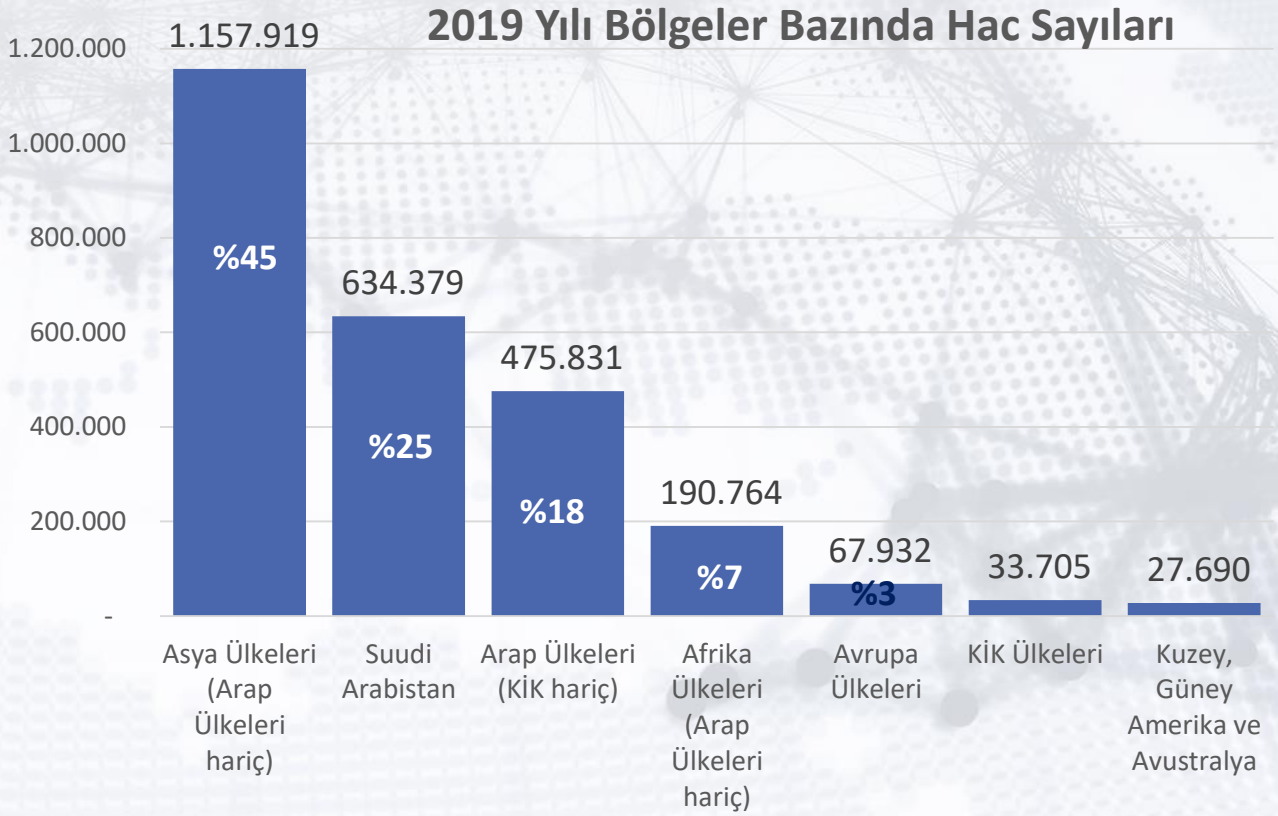

SWOT Analizi

Güçlü Yanlar

- Petrol rezervleri
- Yüksek döviz rezervleri
- Dolara endeksli döviz kuru
- Bölgenin en büyük ekonomisi
- Teknolojik alt yapısı

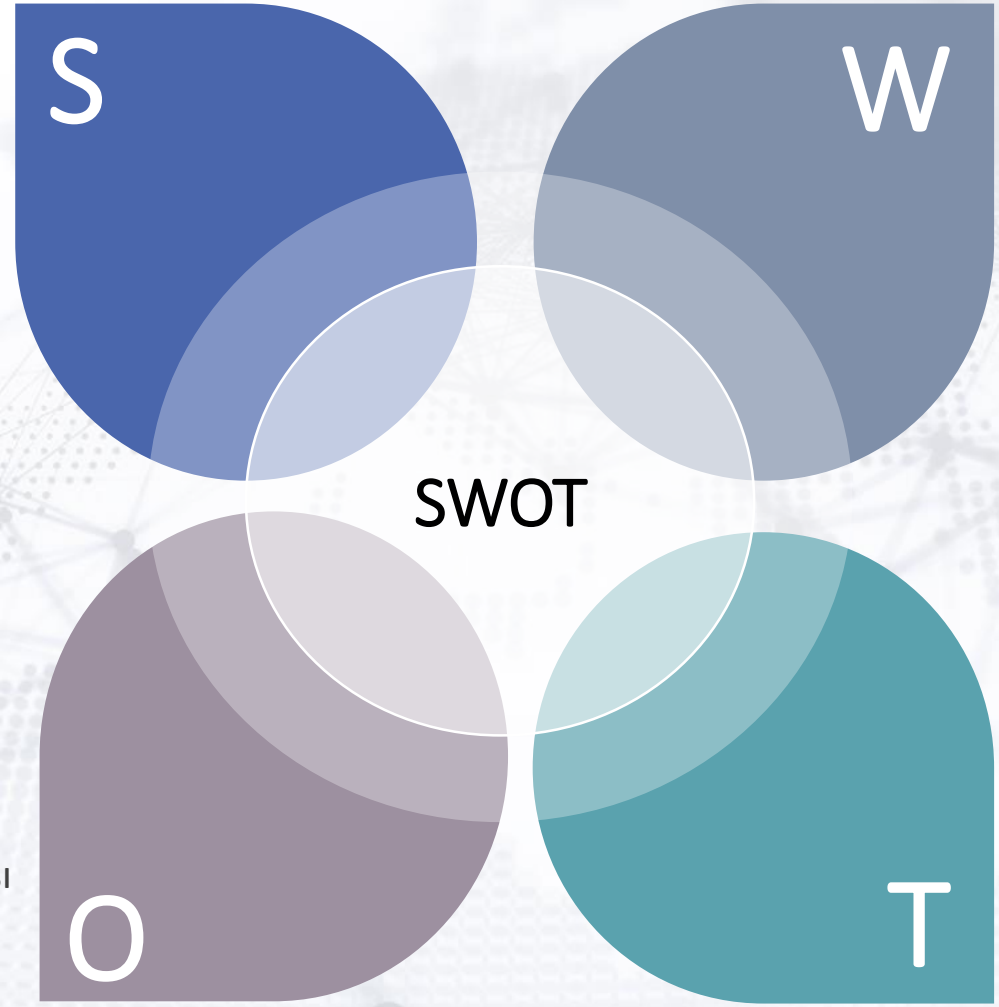

Zayıf Yanlar

- Petrole bağımlılık
- Yüksek yatırım maliyetleri
- İş Yapma Kültürü

Fırsatlar

- Vizyon 2030 projesi
- Ekonominin çeşitlendirilmesi
- Ekonominin ithalata bağımlı olması
- Ülkenin dışa açılması
- Türk malı algısı

Tehditler

- Petrol fiyatlarındaki düşüş
- Bütçe açıkları
- Ekonomik durgunluk
- İkili ilişkiler
- Bölgesel olaylar
- Covid-19 Salgını

Dış Ticaret Politikası

- KİK üyesi ülkeler arasında Gümrük Birliği vardır.
- KİK ülkeleri arasında gümrük vergisi bulunmamaktadır. KİK'in Singapur'la ve EFTA ile STA'sı vardır.
- Gümrük tarife oranları çoğunlukla %5 olup, ülke içinde üretilen ürünlerde bu oranlar %25'i bulabilmektedir. https://www.customs.gov.sa/en/customsTariffSearch
- 20 Haziran 2020 itibarıyla bazı ürünlerde gümrük vergisi oranları artırıldı. https://customs.gov.sa/ar/Integrated-Tariff
- Gıda, sağlık ve kozmetik ürünlerinde ithalat süreçleri ekstra onay ve işlemlere tabi tutulabilmektedir.
- Her kesim için helal belgesi ibrazı beyaz ve kırmızı ette zorunludur.

Suudi Arabistan Dış Ticareti

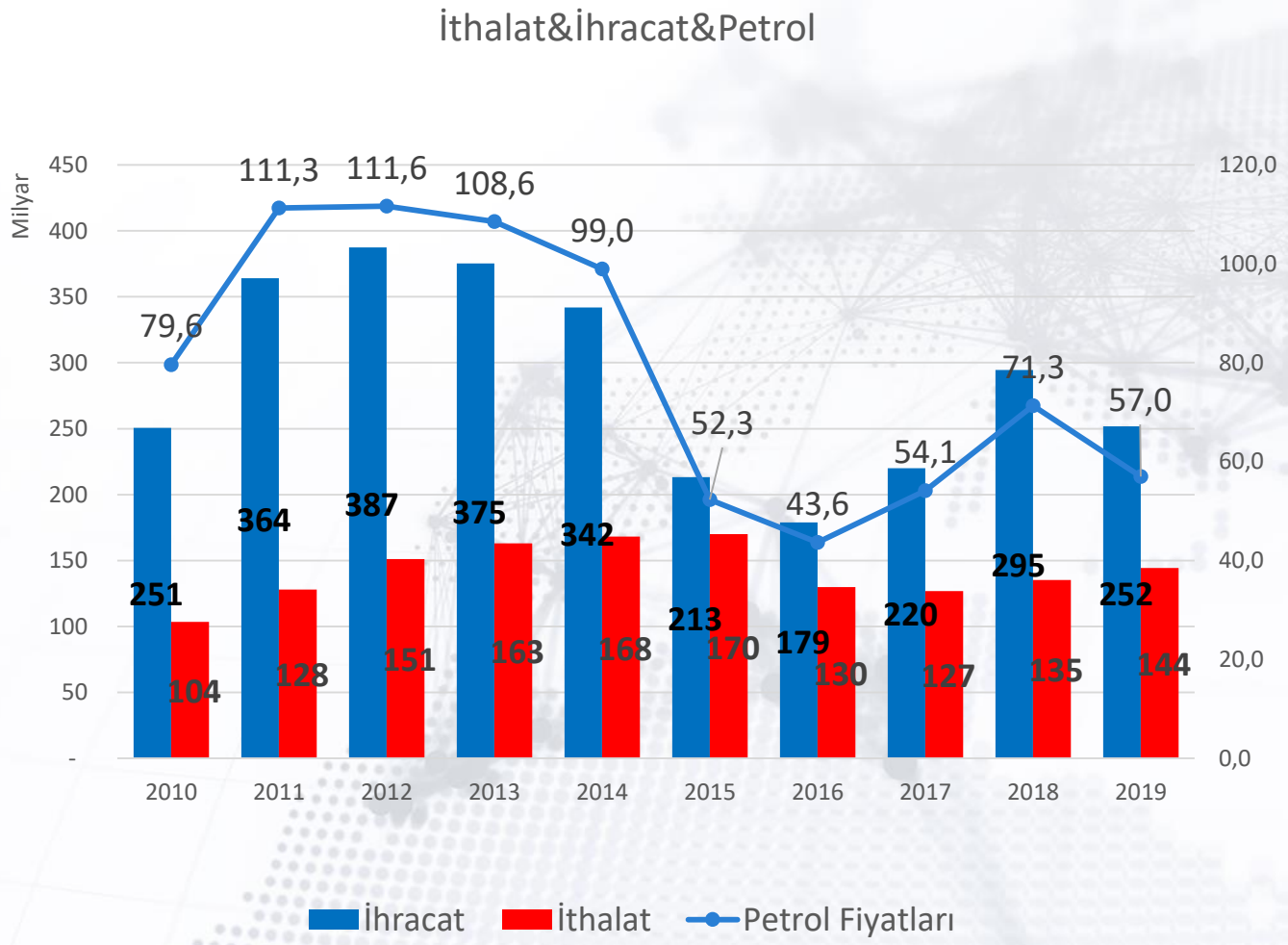

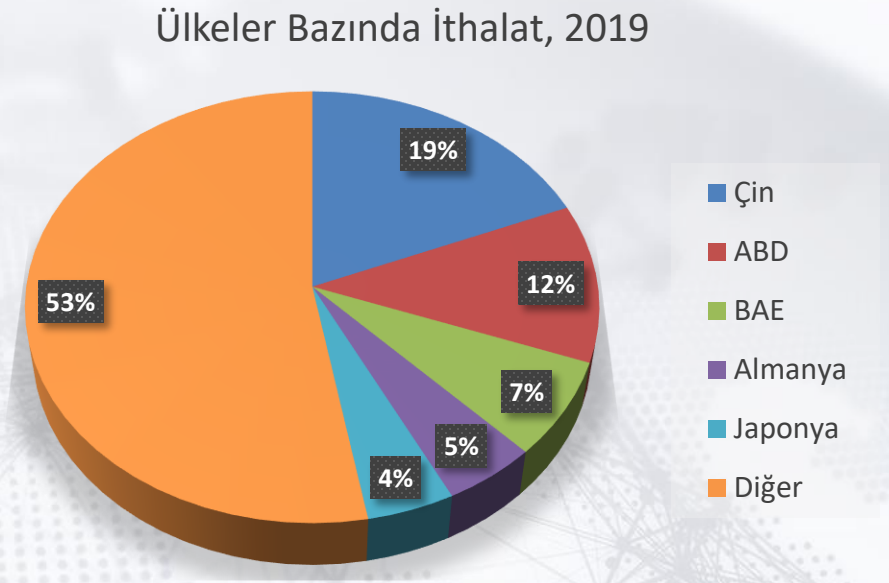

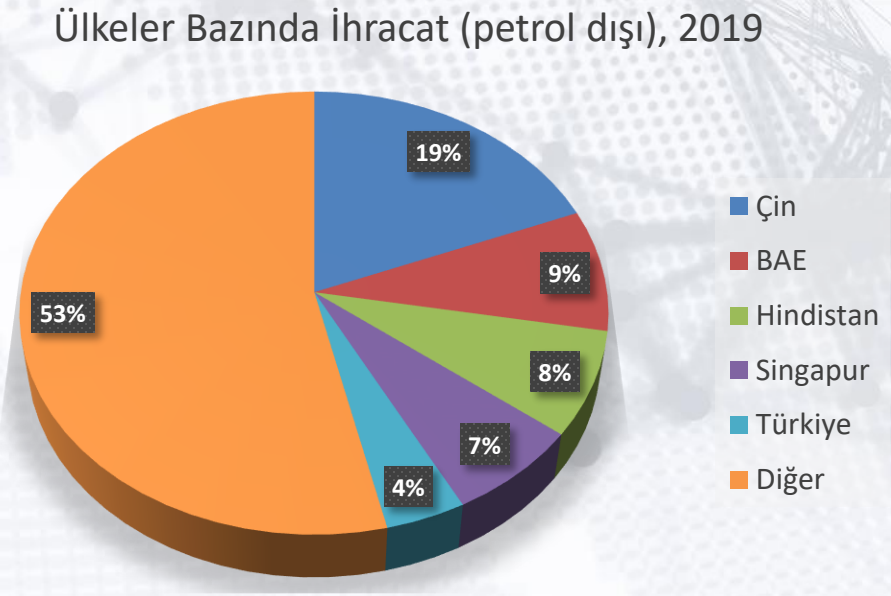

Suudi Arabistan Dış Ticareti

Ülkenin Dünyadan İthalatında İlk 10 Ürün (1,000$)		
GTIP 6 Kodu	**GTIP 6 Adı (Türkçe)**	**2019 ($)**
851712	Cep Telefonları	5.075.693
870322	Binek Otomobil 1.500-3.000cc	5.033.544
870321	Binek Otomobil 1.000cc'den küçük	4.751.124
271012	Hafif Yağlar Ve Müstahzarları	3.260.117
300490	İlaçlar	2.935.048
880330	Hava Araçları Aksam ve Parçaları	2.489.533
710812	İşlenmemiş Altın (Para yerine kullanılmayan)	2.330.870
890590	Fener Gemileri, Yangın Söndürme Gemileri, Yüzer Vinçler; Yüzer Havuzlar	1.811.562
851762	Ses, görüntü/diğer bilgileri almaya, çevirmeye, vermeye/yeniden oluşturmaya mahsus makinalar	1.800.639
890520	Su Taşıtları	1.452.976

Ülkenin Dünyaya İhracatında İlk 10 Ürün (1,000$)		
GTIP 6 Kodu	**GTIP 6 Adı (Türkçe)**	**2019 ($)**
390210	Polipropilen (İlk Şekilde)	5.428.347
390120	Polietilen Özgül Kütlesi >0,94	4.787.167
390110	Polietilen Özgül Kütlesi <0,94	4.147.191
290943	Etilen Glikol Veya Dietilen Glikolün Monobütil Eterleri	2.807.251
281410	Susuz (Saf) Amonyak	1.648.032
290250	Stiren (Vinil Benzen)	1.499.683
290531	Etilen Glikol (Etandiol)	1.305.779
290511	Metanol (Metil Alkol)	1.200.022
310210	Üre (Sulu Çözelti Halinde Olsun Olmasın)	1.101.423
290243	P; Ksilen	1.004.520

Türkiye-Suudi Arabistan Ticari İlişkileri

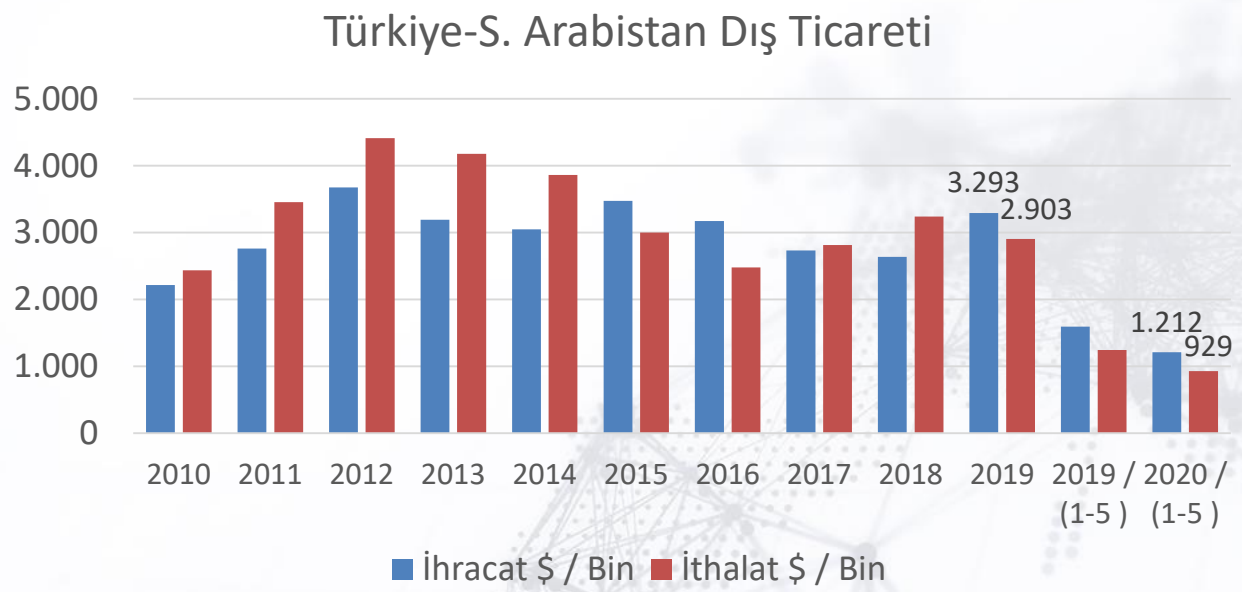

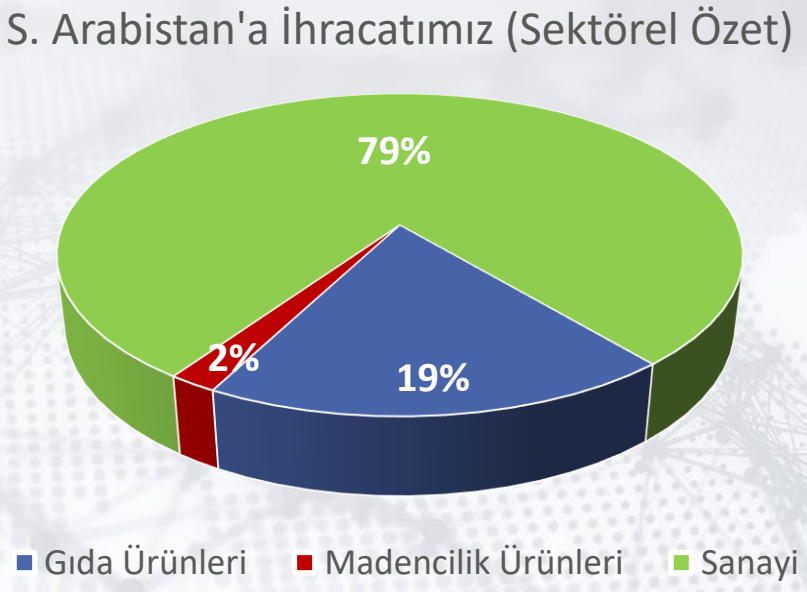

- 2019 yılında ihracatımız %25 artış, ithalatımız %10,4 azalış kaydetti.
- 2020 Ocak-Mayıs döneminde ihracatımız %24, ithalatımız %24,5 azaldı.
- SA, toplam ihracatımızdan %2 pay alırken en fazla ihracat yaptığımız 15. ülke.
- SA, toplam ithalatımızdan %1 pay ile ithalatımızda 26. sırada gelmektedir.
- SA'ya ihracatımızın yaklaşık %20'si gıda ürünlerinden, %80'i sanayi ürünlerinde oluşuyor.

Türkiye-Suudi Arabistan Ticari İlişkileri

Satır Etiketleri	2019 Haziran	2020 Haziran	Değ.	2019 (Ocak-Haziran)	2020 (Ocak-Haziran)	Değ.
Halı	18.355	21.970	19,7%	210.002	153.324	-27,0%
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	14.719	15.161	3,0%	179.178	138.234	-22,9%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	14.813	19.951	34,7%	212.672	127.840	-39,9%
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	10.285	18.110	76,1%	113.464	120.277	6,0%
Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	11.581	18.922	63,4%	117.589	113.133	-3,8%
Çelik	5.496	12.673	130,6%	126.499	95.258	-24,7%
Elektrik Elektronik	12.277	13.041	6,2%	104.543	81.681	-21,9%
Demir ve Demir Dışı Metaller	7.399	14.475	95,6%	73.763	78.235	6,1%
Otomotiv Endüstrisi	10.270	16.698	62,6%	84.431	73.217	-13,3%
Madencilik Ürünleri	7.502	11.125	48,3%	64.884	69.582	7,2%
Makine ve Aksamları	6.160	12.106	96,5%	69.341	59.520	-14,2%
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	6.486	5.467	-15,7%	49.804	47.911	-3,8%
İklimlendirme Sanayii	2.071	5.744	177,3%	24.291	30.549	25,8%
Tütün	3.712	7.241	95,1%	26.995	26.174	-3,0%
Tekstil ve Hammaddeleri	3.814	4.406	15,5%	39.255	25.940	-33,9%
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	2.193	3.706	69,0%	31.857	24.529	-23,0%
Deri ve Deri Mamulleri	3.201	1.752	-45,3%	28.208	16.697	-40,8%
Meyve Sebze Mamulleri	1.164	2.422	108,1%	12.425	16.463	32,5%
Yaş Meyve ve Sebze	3.766	1.354	-64,0%	26.617	15.808	-40,6%
Savunma ve Havacılık Sanayii	518	754	45,6%	21.917	13.154	-40,0%
Zeytin ve Zeytinyağı	1.612	1.097	-31,9%	11.926	12.736	6,8%
Kuru Meyve ve Mamulleri	1.540	1.068	-30,6%	18.444	10.249	-44,4%
Mücevher	1.766	3.067	73,7%	22.960	7.086	-69,1%
Fındık ve Mamulleri	468	543	16,0%	4.352	5.121	17,7%
Diğer Sanayi Ürünleri	119	85	-29,0%	1.450	1.403	-3,2%
Gemi ve Yat	8	16	90,6%	1.901	502	-73,6%
Süs Bitkileri ve Mam.	1	27	1766,1%	494	184	-62,8%
Genel Toplam	**151.296**	**212.984**	**40,8%**	**1.679.261**	**1.364.807**	**-18,7%**

- 2020 Haziran ayı genel ihracatımız %15,8, Suudi Arabistan'a ihracatımız %40,8 oranında artış gösterdi.
- Mayıs ayına göre ihracatımız S. Arabistan'a %52,7 oranında yükseldi.
- Ocak-Haziran döneminde 27 kalemde sadece 7 kalemde ihracatımız arttı.
- Artış kaydeden kalemlerin 3'ü
  - Hububat, bakliyat ve yağlı tohumlar,
  - Demir ve demir dışı metaller,
  - İklimlendirme,
  - Mobilya…..

İş Çevreleri Tarafından Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Gümrüklerdeki Bekleme

- Ortalama 3 hafta
- Analize tabi ise +1 hafta
- Covid-19 salgını nedeniyle bekleme sürelerinde kısalma
- Raf ömrü kısa ürünler (yaş, meyve ve sebze vb.)

SABER Kaydı

- Elektronik ürün kayıt sistemi
- 2019 yılından itibaren
- Hedef tüm ürünler
- Saber.gov.sa'da liste güncellenmekte
- Tüm ülkeleri kapsamakta
- Kayıt yapılmaz ise ürün gümrükten çıkamıyor
- İlave maliyetler

SASO Belgesi

- Saudi Arabia Standard Organisation (SASO)
- Standartlara uygunluk
- TSE tarafından verilmekte
- Belge ortalama 3-4 günde düzenlenmekte
- Belge olmaz ise ürün gümrükten çıkamıyor
- Tüm ülkeleri kapsamakta

SFDA

- Saudi Food&Drug Authority
- Başvuru İhracatçı veya yerel tedarikçi tarafından yapılabilir
- Tedarikçi değiştirildiği zaman aynı sürecin tekrarı
- Tarife dışı engel olabilmekte
- Profesyonel danışmanlık firmaları

İş Çevreleri Tarafından Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- Yerelleşme vs. Küreselleşme
- Yerel iş ortak(lık)ları
- Yurtdışı yatırımlar
- Stok Yönetimi
- Just in time vs. Just in case
- Ambalaj ve paketleme
- Doğal ve organik ürünler
- Finansal Senaryolar

Suudi Arabistan İnternet ve Sosyal Medya Kullanımı

İnternet Kullanımı

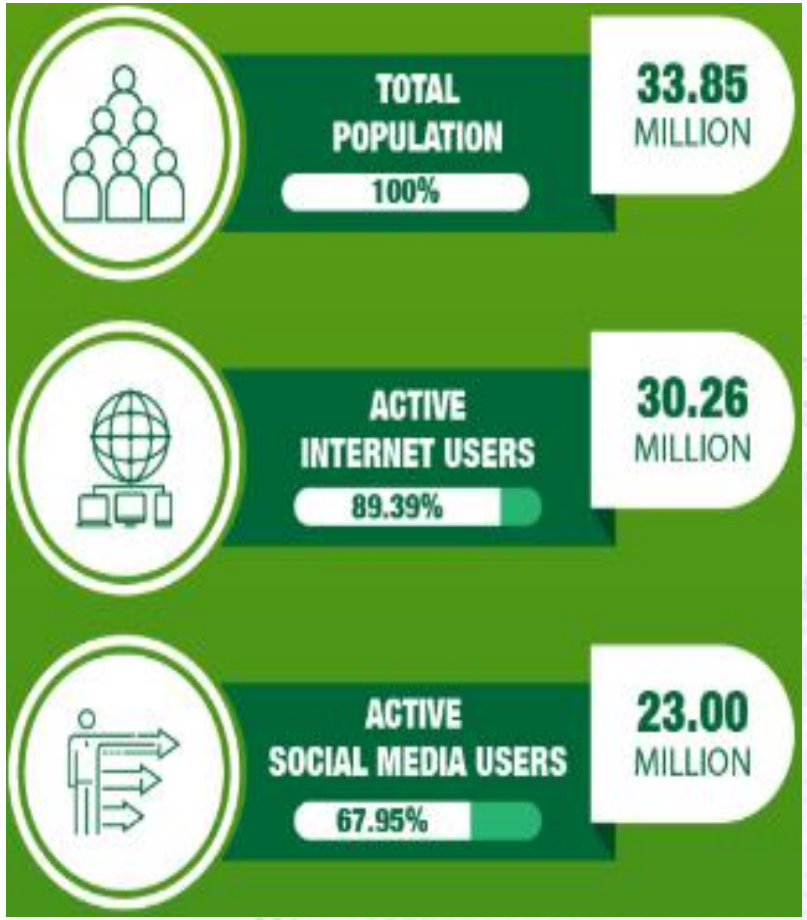

Sosyal Ağ Platformları

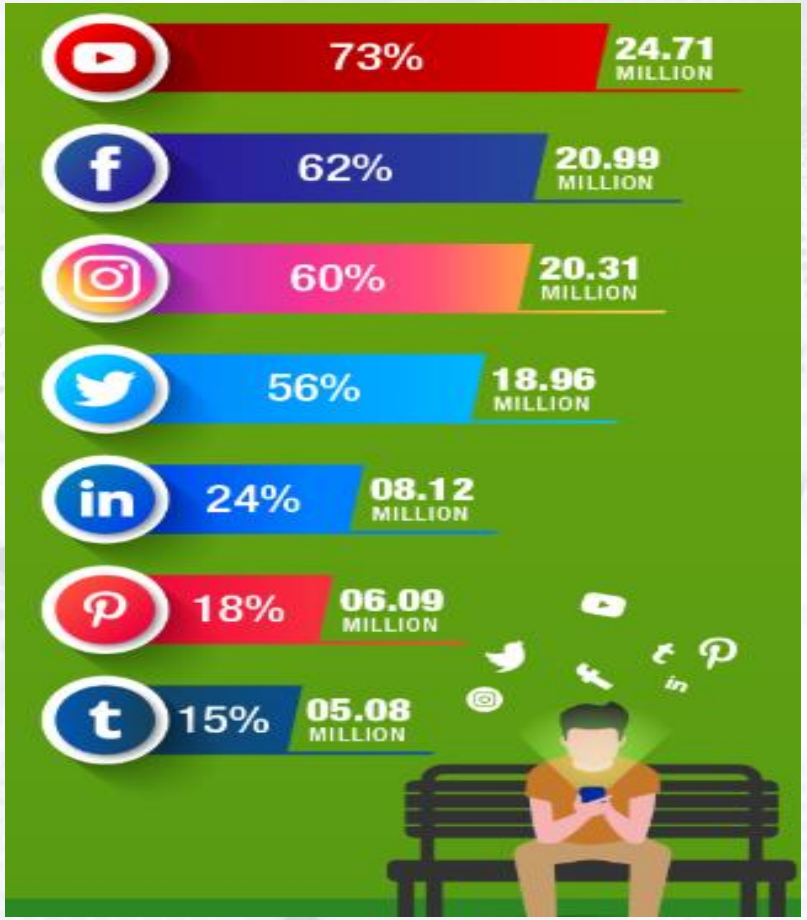

Mesajlaşma Uygulamaları

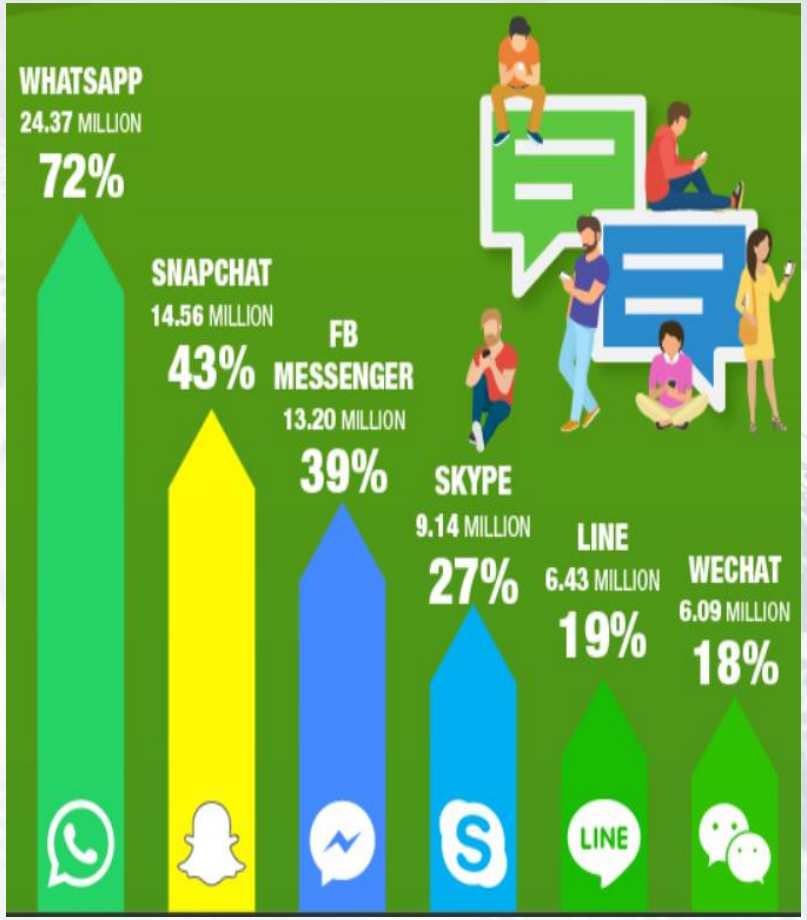

Suudi Arabistan'da E-Ticaret Kullanımı

- E-ticaret satışları 2020'de %23 artarak 6,1 milyar dolara yükselmesi öngörülüyor.
- Nüfusun %45'i 24 yaş altı ve %83.1'i yerleşim bölgelerinde
- 2020-24 döneminde satışların yıllık %7,1 artması tahmin edililyor.
- Elektronik %33, Moda %31, Gıda ve kişisel bakım %21, oyuncak %10, mobilya %5

Top 5	
1. China	US$1,057,967m
2. United States	US$389,620m
3. Japan	US$99,566m
4. United Kingdom	US$92,845m
5. Germany	US$82,457m
26. Saudi Arabia	**US$6,076m**

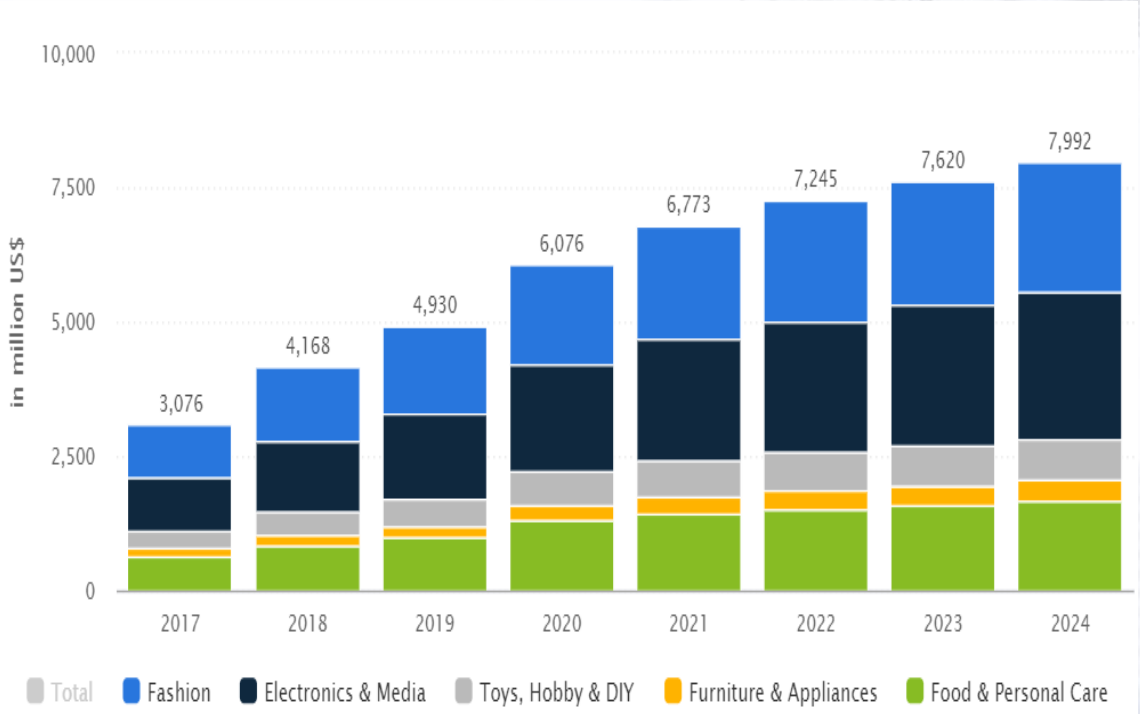

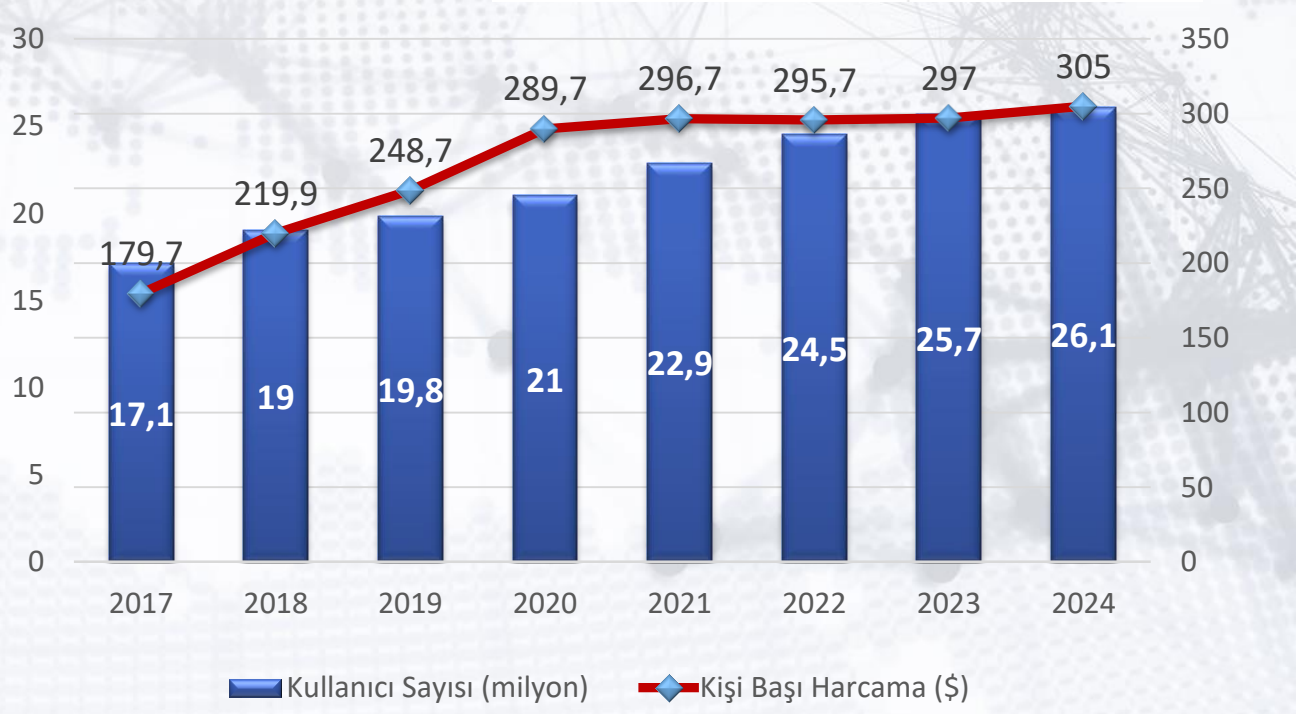

İş Çevreleri Tarafından Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- Karşılıklı güven olsa dahi, sözleşmeye bağlı ve akreditifli ticaret yapılması
- Aile bağları ve ilişkiler önem arz etmekte
- Standarda konu olan ya da ilgili kurumların onayı gereken ürünlerin ihracatından önce gerekli lisans ve belgelerin temin edilmesi
- İthalatta istenen belgeler: https://saber.sa/home/hscodes
- Mesai günleri ve çalışma saatleri

Ticaret Bakanlığı Destekleri

İHRACATA YÖNELİK DEVLET YARDIMLARI (DFİF)

İhracata Hazırlık Destekleri

- UR-GE
- Pazara Giriş Belgeleri

Pazarlama Destekleri

- Pazar Araştırması
- Fuarlara Katılım
- Yurt Dışı Birim

Yüksek Katma Değere Yönelik Destekler

- Tasarım
- Marka - Turquality

- E-ticaret sitelerine üyelikler, sanal ticaret heyetleri, sanal fuarlara katılımı ve sanal fuar düzenlenmesi destek kapsamına alınmıştır.
- E-ticaret sitelerine üyelik giderleri 2020 yılı için %80 oranında takip eden yıllarda %60 oranında 8000 TL'ye kadar desteklenecek.
- Sanal ticaret heyetlerine, sanal fuarlara katılım ve sanal fuarlar düzenlenmesi faaliyet başına %50 oranında desteklenmektedir.

- www.kolaydestek.gov.tr
- https://akademi.ticaret.gov.tr/
- https://www.eticaret.gov.tr/

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

SUUDİ ARABİSTAN PAZARINA GİRİŞ

H. Oğuz KORKMAZ

Cidde Ticaret Ataşesi

cidde@ticaret.gov.tr

+966 12 610 11-22